ԶՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ—ԹԻԻ 1,101 Կ. ՊՈԼԻՍ. ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ . 1900 . ՄԱՅԻՍ 23 –5 ՅՈՒՆԻՍ 8 ՕՇՓԷ 1318 23 ՄԱՅԻՍ 1316 Դ ՏԱՐԻ— ԹԻԻ 1,101

20 ՓԱՐԱ

ԲՅԶԱՆԹԻՈՆ

20 ՓԱՐԱ

ՀԱՑԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՑ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՅԶԱՆԹ ԹԷՋԹԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Litteraire
Directeur - Proprietaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

"بوزانتيون"
امتيجه بومى وسياسى غزته صاحبه صاحبى وه مديرمسئولى
بوزانت كچيان
مطبعه دارالوزه فاتح باب عالى جاده سنده ٢٣-٢٥ نومرولى دائره ده مخصوص در

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԱՐՀԵՍՏԱԿԱՆ ՐՆԱՒՈՐԻՆ ՀԱՅՁԱՐՆԵՐ ՀԱՅՈՑ ՄԷՋ

(Շար. նբէից թիւին և վերջ.)

Ասկէ վերջ կուգայ Պ. Խաչատուր Գռուզեան, որ դարձեալ իր բնածին հանճարով հնարագիտութեան առակ մը ունի։ Սա թէպէտ քազքէնի զաւակ, բայց պատանեկութենէն իվեր հայոց ձորի կողմեր անցընելով իր կեանքը, հոն երկար տարի ուսուցչական գործով զբաղած է։ Ներկայիս մէջ ալ նորէն այն տեսակ զբաղմունք մ'ունի։ Սակայն մտքեր կռելու և կոփելու արուեստին հետ դարձեալ ինքնագնութեամբ մշակած է նաև քարակոփութեան արհեստը. ուստի չատ յաջողապէս կրնայ պատրաստել գեղակերտ տապանաքարեր իրենց քանդակներով, գրուագներով, ծաղկազարդերով, դիմագծութեամբ և գրչատիպերով։ Ասոր գլուխգործոցը կըրնայ համարուիլ Աղթամարայ Խաչատուր կաթողիկոսի համար պատրաստած տապանաքարը, որ աջէնէն աւելի աչքի կ'զարնէ վարձանեղոյն զարմանալի փակերով, չրխազարդերով, տապանաքարի կողին վրայ եղած 12 առաքեալներու արձանիկներով և բուն իսկ վարպետին հեղինակութեամբը գրուած ոտանաւոր տապանագիրով, ևն., մանաւանդ անոր համար ուշագրաւ է այս նրբակերտ և գունագեղ չիրիմը, երբ դիտողը կը խորհի անոր ինքնաբոյս գեանձաթի մը արդիւնք ըլլալը։ Այս վարպետ—վարժապետն որ այն գործերուն հետ մէկտեղ հետաքրքրութիւն է նաև չինական դասուն լաւ լաւ թելադրութիւններ ընելու գիւղատնտեսային տեսակէտով, որոց մէջ չատ օգտուած են և կ'օգտուին այն սահմաններու Հայ գեղացիները։

Ասկէ չուրով դարձեալ կանգնապատի մը գիւտն ալ յղացած է, որով չատ պիտի դիւրանայ այն գժուարին գործը, մանաւանդ ժամանակի խնայողութեամբ և մարդոյ ու անասուններու հեղգպատութեամբ. սակայն ափսո՛ս որ այն խեղճ հնարագէտն իր քանկի աններողութեամբ կարող չըլլալով գլուխ հանել իր մտածած գործը, զայն լքած է առ այժմ։

*** Այս կարգին չեմ վարանիր յիշատակելու նաև ինքնաբոյս քամի փաստաբան մը՝ որ է Սահակ էֆիֆէեան։ Սա պատանեկութեան տարի Պոլիս երթալով եւ հոն կեանքի ճախող պայքաններէ անցնելէն վերջ, կ'որդեգրուի բարեյիշատակ Աղաթոն էֆէնտիէ և դպրոց կ'դրկուի, ուր հայերէնի հետ կ'ուսնի զանազան ուսումներ՝ ինչպես քաղ թուրքերէն և ֆրանսերէն. բայց իր բարերարի ծահէն վերջ՝ բախտը կ'յեղչըլայ Ծուխ, ուստի, հետագրական գործով նախ Տիրգէքիր կ'երթայ և հոն տարի մը հետագրատան մէջ հետագիր զբաղելու գործով կ'զբաղիլէն յետոյ, հայրենիք կ'դառնայ և հոն առաջին անգամ հաստատուած հետագրատուն կ'մտնէ, ուր երկար տարի ծառայելով հաւատարմաբար, կ'հրաժարի և ինքզինքը փաստաբանութիւն մշակելու կուտայ ինքնուսութեամբ իր թուրքերէնի չնորհիւ, եւ ահա տասնէ մը վերջ իրրև փաստաբան մը ապարեզ կ'ելնէ ու չատ նշանաւոր դատեր ջնեելով մեծ համբաւ կը չինէ, որով կ'չինուի նաև իր բախտը։ Բայց վերջերս հանգստութեան հաւմար դադրած ըլլալով այս գործէն, իրեն փոխարէն հրապարակ հանած է բուն իսկ իր միջոցաւ զարգացուցած մէկ հնարիկ որդին՝ Նշան էֆ.., որ թէպէտ դեռ 24 –25 տարու հազիւ կայ, նակայն իր ժառանգական ընդունակութեամբ օրէ օր յառաջ կ'երթայ իր չհած դատերով համբաւ ստանալով եւ ապագայ մը խոստանալով։ Մա վերջերս Ազգ. Առաջնորդարանին տարեկան իբրև հարիւր լիրայի արդիւնք բերող դատ մը չհեղլով, համբաւ ստացաւ հրապարակին վրայ։

*** Այս փաստաբանական արուեստին մէջ քիչ նշանաւոր չէ նաև Նաթանեան Գաբրիէլ էֆ.., որ ուսած է Պոլսոյ մէկ պետական վարժարանին մէջ Քէեւ, բայց իր ամենօրեայ նոր փորձառութիւններով և ինքնազարգացումով յառաջ գացած է և համբաւ կը վայելէ, բնականի և ստացականի զուգընթացութեամբ միանգամայն։ Ասոնցմէ զատ կան տակաւին ուրիշ արհեստներ, որք օր աւուր աւելի զարգանալու վրայ են իրենց կարգ մը բնածին հանճարով օժտուած վարպետներու չնորհիւ, մանաւանդ կազգործութիւն [մարանկոզ], որ ամերիկեան հին միսիոներներէն մէկը մտցուց հոս իբր 25 տարի առաջ, թէեւ այժմ աւելի զարգացած, մանաւանդ ընկոզի փայտերէ և ցիցերէ [քիւթիւկ] քաշուած տախտակներով չինուած այլեւայլ առարկաներ, որ կրնան մրցիլ բուն իսկ եւրոպականներուն հետ՝ իրենց փայլաններկի [ճիլա] փոզփոզիւններով ու զարգագիծերով։

*** Ջուլհակութեան արհեստին մէջ ալ ոմանք չատ յառաջ գացած են [մանաւանդ բրդեղէն գործը], որք թէ՛ նախապատական գործիքներուն մէջ դիւրացուցիչ բարեփոխութիւն րրած են և թէ իրենց արտադրած կարգ մը ծերպասներն յար եւ նման ըլլալով դուրսէն եկածներուն, աւելի կ'գնահատուին։ Այս մասին նշանաւոր են մանաւանդ Շատախ գաւառակի Հայ արհեստաւորները, որոց գործած ասուղէն «չալ» և «ապան» մեծ համբաւ ունին թէ՛ Թուրքիոյ և թէ արտասահմանի մէջ՝ անոնց դիմացկուն զանազան գոյներով բուն իրենց ձեռքով դրուած և ծխափայլ [ճիւհէրլի] երեւոյթով։ Թէպէտ դրամական տագնապին պատճառաւ ասոնց «տէրտերկահ»ները դադրած էին առլի թափէն, բայց ատենէ մ'իվեր նորէն բանի սկսած են, որովհետեւ անոնցմէ չատերուն Տքդ. Րէյնոլտս բարեհաճած է դրամագլուխ փոխ տալ։ Իրաւ որ այս արհեստաւորներու արտադրած կերպասները չա՛տ աւելի պիտի գնահատուէին, եթէ մի քիչ աւելի կանուխ եղած ըլլային. զի խեղճերը մանածը կակղեցնելու գաղտնիքին տեղեակ չեն։

*** Ասոնցմէ վերջ կուգան ղերձակութիւն և կօշկակարութիւն [երկուքն ալ եւրոպական], որոց արտադրած գործերը դարձեալ կրնան մրցիլ եւրոպականներուն հետ։ Առաջնոյն մէջ մանաւանդ աչքի կ'զարնեն ծակոտ աղա Քիշմիշեան, արական [մէրտանէ] տարազին, իսկ Պ. Եղիազար Պօղոսեան իգականին [զէնանէ] մէջ ըստ եւրոպական նորագոյն «մօտայի»։ Ուստի զինուորական և ուրիշ պաշտօնական մարմիններ, ինչպէս նաև հարուստ դասակարգը չատ կ'գնահատեն յիշեալ երկու վարպետներուն գործերը։ Թէև կան ուրիշներ որ չատ պակաս չեն անոնցմէ, բայց մէկիկ մէկիկ յիշել աւելորդ և միանգամայն գուցէ ձանձրալի ըլլայ։ կ'թողում առ այժմ, մանաւանդ որ իմ նպատակս է աւելի ինքնարոյս վարպետներն յիշատակել, անոնք որ կրնան օրինակ հանդիսանալ մեր կարգ մը անճարակ արհեսաւորներուն, որք իրենց նախկին վարպետներէն ուսածները կարծես բնազդի մը պէս ըմբռնելով՝ անոնց մէջ մեծ մ'խակ յառաջ երթալու եւ արհեստն աւելի զարգացնելու կարող չեն զգար ինքզինքին։ Դարձեալ այս չնորհքը չունենալով մեկտեղ՝ կարծես մեր կարգ մը արհեստաւորներուն մէջ ալ մտած է այն դարավերջիկ սխտն որով կ'ջանան իրենց գործերն աւելի արագ և քիչ աշխատութեամբ դուրս հանել, և ափսո քըչ առանց անոնց դիմացկունութեան մասին հոգ ընելու, քան պէն Թրքական առածին թէ «գավուտան չըքըըն, պզոնու ալըընաս գալսըն», նաև՝ այն հայ ասացուածին պէսին՝ «հատան ու բահ բակն է մէկ գին, վա՛յ գայ բարակ մանողին»։ Ահա գլխաւորապէս ասոր համար է որ մեր արհեստական բնածին հանճարները չեն քալաերուիր չատ անգամ, մանաւանդ որ մեր ազգս ժողովուրդն աւելի ափսո կ'փնտռէ, առանց այն հասարակաց առածին միտ դնելու որ կ'ըսէ «ափսո մխը պտուկին մէջ կ'մաշի»։ Ո՛չ, ո՛չ, արհեստաւոր մը պէտք է որ հետապրչի և մխամգամայն հնարագէտ ըլլայ իր արհեստին մէջ, թէ՛ իրեն և թէ ժողովրդեան օգտին համար։ Գ. Լ.

վան.

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

Պ. Դ. ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻՆ ՆՈՒԻՐԸ

Անցեալ չաբթու Ազգ. Թերթերը հաղորդեցին ուրախառիթ լուր մը. «Պ. Թումանեանց՝ Ազգ. Հիւանդանոցին տարեկան 200 ոսկւոյ գումար մը յատկացնել խոստացած է, նոյն հաստատութեան իր կատարած այցելութեան պահուն»։

Գործեր կան որոց ինքնաբերաբար կ'համակրի մարդս, եթէ սրտի տեր է։ Հաստատութիւններ կան որոց յարտնի պահպանումն ամենուս պարտքն է։ Պոլսոյ մամուլը, գիտակից իր գերին, աչքոյժ հետաքրքրութեամբ մը կ'հետեւի Ազգին Տան ներքին կեանքին, և ամէն ատիս կ'արձանագրէ հոն տեղի ունեցած նոր բարեփոխութիւնը։ Արդէն Հոգաբարձութեան տենդոտ գործունէութիւնն ամէն տարակոյսէ վեր է։ Քանի մը տարիներ առաջ լսուած անվերջ գանգատներու փոխարէն, հիմա գովեստներու կ'ունկնդրենք։ Թող որ գովեստի պէտքը չզգար ան, ա՛յնքան բարձր ըմբռնումներու ժառանգորդ է, կ'զգայ թէ պարտք մ'է բարիք ընելը, ուստի և չի հալածանար ու պատիւ չի մոչորթ։ Հաւատացեալն ու պարսկահայերն ալ այս եղանակով բարիք կ'գործեն. քաքիէը քաքիէին համար։ Ամբողջ հասարակութիւնն երբ այս սկզբունքով չարժի, իր ընթացքը չիզեռնուս չի դըզչիր երբեք։ Նախապաշարմունքը մէկիկ մէկիկ կ'ջնջուի։

Որբերը, հիւանդները, անկարներն ու յիմարները՝ մեր ընկերներն են, անոնց հարկաւոր բարոյական ու նիւթական օգնութիւնները մեր պարտքերն են։ Արդի Հոգաբարձութեան տենդոտ գործունէութիւնն ամէն տարակոյսէ վեր է։ Քանի մը տարիներ առաջ լսուած անվերջ գանգատներու փոխարէն, հիմա գովեստներու կ'ունկնդրենք։ Թող որ գովեստի պէտքը չզգար ան, ա՛յնքան բարձր ըմբռնումներու ժառանգորդ է, կ'զգայ թէ պարտք մ'է բարիք ընելը, ուստի և չի հալածանար ու պատիւ չի մոչորթ։ Հայ-Հրեան ու պարսկահայերն ալ այս եղանակով բարիք կ'գործեն. քաքիէը քաքիէին համար։ Ամբողջ հասարակութիւնն երբ այս սկզբունքով չարժի, իր ընթացքը չիզեռնուս չի դըզչիր երբեք։ Նախապաշարմունքը մէկիկ մէկիկ կ'ջնջուի։

Որբերը, հիւանդները, անկարներն ու յիմարները՝ մեր ընկերներն են, անոնց հարկաւոր բարոյական ու նիւթական օգնութիւնները իրենց պարտքերն են։ Արդի Հոգաբարձութեան տենդոտ գործունէութիւնն ամէն տարակոյսէ վեր է։ Քանի մը տարիներ առաջ լսուած անվերջ գանգատներու փոխարէն, հիմա գովեստներու կ'ունկնդրենք։ Թող որ գովեստի պէտքը չզգար ան, ա՛յնքան բարձր ըմբռնումներու ժառանգորդ է, կ'զգայ թէ պարտք մ'է բարիք ընելը, ուստի և չի հալածանար ու պատիւ չի մոչորթ։ Հայ-Հրեան ու պարսկահայերն ալ այս եղանակով բարիք կ'գործեն. քաքիէը քաքիէին համար։ Ամբողջ հասարակութիւնն երբ այս սկզբունքով չարժի, իր ընթացքը չիզեռնուս չի դըզչիր երբեք։ Նախապաշարմունքը մէկիկ մէկիկ կ'ջնջուի։

Զմմոն այցելեցի Հիւանդանոց, որբանոցը գիւղերնու համար. չատ փոխուած տեսայ որբիկները, աւելի սիրունցեր և աւելի քաղքավար էին դարձած։ Արամիկը «Ճպուռ»ին ոտանաւորը արտասանեց, Պօղոսիկը մաքուր գիր գրեց տախտակին վրայ, եւ ուրիշներ ալ թարգման հանդիսացան։ Պէրպէրեան էֆ.ն քո՛վ ըլլար։ Ամենքն ալ ժպտուն էին։ Օր. Թուրուլ և օգնականներ, փափուկ սրտեր և անգին հոգիներ՝ մանկավարժական ամէն զգուշութիւններ ի գործ կ'դնէին զուարթ պահելու համար զանոնք։ Լաւ ճեռաքերները։ գնահատելով իրենց աշխատանքը, քաշալերեցի զանոնք։ Մեկնելու պահուս չրջապատեցին զիս փոքրերը, և ամէնէն ճարպիկը զտարանի գաւաթը մը պզոյ ջուր հրամցուց ինծ, հս նուէր մը իսկ չկրցայ ընել անոնց։ Երբ քայլերս ուղղած էի դէպ ի Ս. Ծակոտայ որբանոցը, լսեցի պզտիկներու ձլուըլիւնը, և վերջին ակնարկ մը նետեցի սրոյ, գորովի ու գգուանքի այդ բոյնին վրայ։ Նոյն ջերմ ընդունելութիւնն ըրին այս սկզբունքով չարժի, իր ընթացքը չիզեռնուս չի դըզչիր երբեք։ Նախապաշարմունքը մէկիկ մէկիկ կ'ջնջուի։

Որբերը, հիւանդները, անկարներն ու յիմարները՝ մեր ընկերներն են, անոնց հարկաւոր բարոյական ու նիւթական օգնութիւնները իրենց պարտքերն են։ Արդի Հոգաբարձութեան տենդոտ գործունէութիւնն ամէն տարակոյսէ վեր է։ Քանի մը տարիներ առաջ լսուած անվերջ գանգատներու փոխարէն, հիմա գովեստներու կ'ունկնդրենք։ Թող որ գովեստի պէտքը չզգար ան, ա՛յնքան բարձր ըմբռնումներու ժառանգորդ է, կ'զգայ թէ պարտք մ'է բարիք ընելը, ուստի և չի հալածանար ու պատիւ չի մոչորթ։ Հայ-Հրեան ու պարսկահայերն ալ այս եղանակով բարիք կ'գործեն. քաքիէը քաքիէին համար։ Ամբողջ հասարակութիւնն երբ այս սկզբունքով չարժի, իր ընթացքը չիզեռնուս չի դըզչիր երբեք։ Նախապաշարմունքը մէկիկ մէկիկ կ'ջնջուի։

Զմմոն այցելեցի Հիւանդանոց, որբանոցը գիւղերնու համար. չատ փոխուած տեսայ որբիկները, աւելի սիրունցեր և աւելի քաղքավար էին դարձած։ Արամիկը «Ճպուռ»ին ոտանաւորը արտասանեց, Պօղոսիկը մաքուր գիր գրեց տախտակին վրայ, եւ ուրիշներ ալ թարգման հանդիսացան։ Պէրպէրեան էֆ.ն քո՛վ ըլլար։ Ամենքն ալ ժպտուն էին։ Օր. Թուրուլ և օգնականներ, փափուկ սրտեր և անգին հոգիներ՝ մանկավարժական ամէն զգուշութիւններ ի գործ կ'դնէին զուարթ պահելու համար զանոնք։ Լաւ ճեռաքերները։ գնահատելով իրենց աշխատանքը, քաշալերեցի զանոնք։ Մեկնելու պահուս չրջապատեցին զիս փոքրերը, և ամէնէն ճարպիկը զտարանի գաւաթը մը պզոյ ջուր հրամցուց ինծ, հս նուէր մը իսկ չկրցայ ընել անոնց։ Երբ քայլերս ուղղած էի դէպ ի Ս. Ծակոտայ որբանոցը, լսեցի պզտիկներու ձլուըլիւնը, և վերջին ակնարկ մը նետեցի սրոյ, գորովի ու գգուանքի այդ բոյնին վրայ։ Նոյն ջերմ ընդունելութիւնն ըրին այս սկզբունքով չարժի, իր ընթացքը չիզեռնուս չի դըզչիր երբեք։ Նախապաշարմունքը մէկիկ մէկիկ կ'ջնջուի։

Զմմոն այցելեցի Հիւանդանոց, որբանոցը գիւղերնու համար. չատ փոխուած տեսայ որբիկները, աւելի սիրունցեր և աւելի քաղքավար էին դարձած։ Արամիկը «Ճպուռ»ին ոտանաւորը արտասանեց, Պօղոսիկը մաքուր գիր գրեց տախտակին վրայ, եւ ուրիշներ ալ թարգման հանդիսացան։ Պէրպէրեան էֆ.ն քո՛վ ըլլար։ Ամենքն ալ ժպտուն էին։ Օր. Թուրուլ և օգնականներ, փափուկ սրտեր և անգին հոգիներ՝ մանկավարժական ամէն զգուշութիւններ ի գործ կ'դնէին զուարթ պահելու համար զանոնք։ Լաւ ճեռաքերները։ գնահատելով իրենց աշխատանքը, քաշալերեցի զանոնք։ Մեկնելու պահուս չրջապատեցին զիս փոքրերը, և ամէնէն ճարպիկը զտարանի գաւաթը մը պզոյ ջուր հրամցուց ինծ, հս նուէր մը իսկ չկրցայ ընել անոնց։ Երբ քայլերս ուղղած էի դէպ ի Ս. Ծակոտայ որբանոցը, լսեցի պզտիկներու ձլուըլիւնը, և վերջին ակնարկ մը նետեցի սրոյ, գորովի ու գգուանքի այդ բոյնին վրայ։ Նոյն ջերմ ընդունելութիւնն ըրին այս

—Մե՛ծ կ'ուզես կոր, անիծից արժան։

—Կ'վայլէ՞ ատ տարիքէդ հառքը, ատ մօրուքովդ ծեծ ուտել, դպրո՞ցն ենք։

—Մօ՛ ապ գարչելին հիմա փորձանքի պիտի հանդիպչնէ գլխս։

—Է՛, մնաք բարով, դէմերս, ըսաւ Հրեան ակառները ցուցնելով՝ ձեզի պէս գոփչաններու հազիւ քանի մը տարին անգամ մը կ'հանդիպի մարդ. չիտակը կերանք, խմեցինք, զուարճացանք։

—Աննկարագրելի ըլաւ, անամո՛ք, մուտց փաստաբանն ակառները կերտացնելով Հրեային հետէն, որ զինք չէնք չնորհք խաբելով, վրան խնդալէ և քաստուն յետեն գրուչէ հանելէ վերջ, չնչասպառ կ'վազէր չոգենաւին հասնելու համար։

—Տեսա՞ր սա մարդուն կերած ապուրը, բացագանչեց Ծովեան ինքն ալ խնդչալով, ինծի ալ խոթել հէ՛. ամէնը ձլաս չուներ, հիմա կերածին խմածին ալ ատակը տալու ենք աւանակի պէս։

—Է՛, վարպետին վարպետը կայ աչխարհիս մէջ, յարեց Տիրան փիլիսոփայօրէն։

—Անանկ մը ցուցուց չոգենաւին մէջ, որպես թէ մանկամարդ կինն իր իրաւասութեան տակ էր և ուզած կողմ կրնար առաչնորդել զայն։

—Ինչ որ է, անցածին վրայ չխօսինք ա՛ւ, բան մը որ եղեր լմնցեր է։

—Չէ՛, չատ դժուարիս կ'երթայ կոր, խելքս ըսաւ որ չենք չնորհք տփոց մը քաչէ սըտեղ։

—Ան մարդուն քով ծեծ ուտելու երես կա՞յ։

—Բայց կիՙնչն ի՛նչ եզաւ։

—Ալ անիկա մտքիր, ո՞վ գիտէ որա՛ կ'պատկանի. տեղը չկայ, գացեր է։

—Քանի որ ամէն չարդ կ'երթայ, ձե՛նք ինչու մնանք հոս։

—Սմբատին հետ ժամադիր չե՞նք. կեցիր տեսնենք կարելի է՛...։

—Մրագի՞րդ ինչ է։

—Մրագիր չունի՛մ, դեպքերուն ընթացքին պիտի հետեւիմ, սակայն ամէն պարագայի մէջ, ծանօթ տեղ չենք կրնար գիչերել, հիմակուընէ տուն մը պատրաստելու ենք։

Սմբատի հայրն եթէ վերջին ատիճան խիստ էր զաւկին համար, մայրն ալ ընդհակառակն կ'փափաքեր որ խելքին փչածն ընէ տղան, աչխարհք տեսնայ, կեանքը վայելէ։

Այս առթիւ կքաւն անպակաս էր Տէր եւ Տիկին կանթեղեաններու մէջ. հայրը կ'յանդիմաներ, կ'սպառնար, կ'զայրանար, իսկ մայրը միչտ պատրուակ կ'գտներ տղուն թերութիւններն սքօղելու և անոնց նպաստաւոր հանգամանք մ'ընծայելու։

Կարճամիտ կինը մանկութեան հասակէն իսկ չփացուցած էր Սմբատը, անոր ամէն չար կիրքերը կատարելով ու ամէնէն անհեթեթ փափաքին առջև խոնարհելով։

—Մէկ տղայ մը ունիմ աչխարհիս երեսը, ուզածը թո՛ղ ընէ, կ'կրկներ չարունակ, առանց հաչիւ ընելու թէ ո՞ւր կ'երթար այսպէս զգաստախրատ կուռած» տղու մը վախճանը։

Ուստի երիտասարդն երբ զբօսանքէն տուն հասաւ վտաչ՝ մօրը բարեհաճութեան, առանձնացաւ անոր հետ ու սկսաւ իրեն սովորական ոճով գգուել մօրը տակը կողմը։

Անհետաւոս կինը չատ չընդդիմացաւ, մէկ—երկու թոյլ առարկութիւններէ վերջ ատանձնեց հայրն հաւոզելու պատահանատուութիւնը, և պարագա քանկով ճամբու դրաւ տղան որ վերջապ քիչ մը ժամանակ անցընէ պատուաւոր ընկերներու հետ»։

Զբօսաքան վերադարձին ամէն բան կարգին գաւաւ Սմբատ երկու ընկերներն առաջնորդեցին զայն տուն մը, որ չատ կ'յարմարէր իրենց նպատակին։ Տարեքոտ կին մը, երկու երիտասարդ չպարուած աղջիկներ, ուրիշ ոչ ոք կար հոն։ Գեղանի կինը, զոր տեսած էին զբօսքանը, հազիւ կէս գիչերէն մէկ ժամ առաջ պիտի կրնար գալ։ Հետեւաբար ժամանակ սպաննելու համար թղթախաղի սկսան։

Ինչպէս որ այսպիսի պարագաներու մէջ յաճախ կ'պատահի, բախտը չայող կ'երեար Սմբատի։ Միչտ կը չահէր երիտասարդը, որ քաչքչուքներով, կատակներով, ծիծաղներով կը լեցնէր սեղանը։

Կեղծ զայրոյթի ենթարկուեցաւ Ծովեան, հակառակորդին չայող բախտը տեսնելով. խաղին սակը բարձրացուց, օձիքները քակեց, գլխարկը մէկդի նետեց և սկսաւ թուղթերը խառնել։

Սմբատի բախտը փոխուեցաւ այս անգամ. խաղը կորսնցուց։

երկրորդ մը, երրորդ մը. միչտ կ'կրսնցնէր կանթեղեանի ժառանգն ու չարունակ ոսկի կ'հանէր գրպանէն։

Վերջապէս երկու ընկերները. երիտասարդին գրպանի վաթսուն ոսկին կորզելէ վերջ, դադրեցուցին խաղը, ու Տիրան ժամացոյցին նայելով,

—Կէս գիչեր է և դեռ ձայն ձուն չկայ, ըսաւ մտահոգութեամբ, ո՞ւր մնաց սա կինը։

—Բայց առաջնորդն երբէք սուտ խօսող տեսակէն չէ՛, յարեց Ծովեան, անպատճառ արգելքի մը հանդիպած ըլլալու է։

Երկրորդ անգամ խաղի սկսան և որովհետեւ գրամ չէը մնացած Սմբատին վրայ, հինգ ոսկիի փոխատուութիւն մ'ըրաւ Ծովեան։

Ծաղթութիւնը դարձեալ երկու ընկերներուն քով մնաց, որոնք սկսան հայհոյանքի, դժգոհութեան տարափ մը տեղալ գեղանի կնոջ հասցէին, որ գիտէին կ'սպասցնէր տյսպէս վայրապար։

Անառակներն այն տատիճան բնական ձեր ու չարժումներ կ'կեղծէին որ անփորձ Սմբատ բնաւ չէը կասկածեր, ու կ'կարծէր թէ իրաւ է ինչ որ կ'ըսեն, և թէ մինակ ժամանակ սպաննելու համար կ'խաղային։

Մինչդեռ ասոնց ամենքը ծուղակները էին կանթեղեանի տղան կաղապտելու։ Թուղթերուն վրայ նչաններ դրած էին, և երկու ընկերներն ալ կատարելապէս գիտէին դիմացինին ձեռքը. անոր համեմատ կ'խաղային։

(Շար.)

ԹԵՐԹՈՆ «ԲՅԶԱՆԹԻՈՆ»Ի [18]

ՔԱՂԹԱԽԱՂԴԻՐԸ

Գ.

Տիրան վայրկենաբար կռահեց փաստաբանին ծուղակն ու ինքն ալ օգնելով անոր, ակնարկովը ցոյց տուաւ կինը, որ արդարեւ կ'փայլէր հետեւէն։

Ծեր փաստաբանը բան մ'ըսել չէը սնամիտ երիտասարդին համար, այս իՙնչ բարեբախտութիւններ էին որ իրարու կ'յաջորդէին։

—Անչուշտ չպիտի մերժէք ձեր ընկերակցութիւնը՝ ըսաւ Ծովեան, արդարեւ առաջին կարգի գիչերոյթ մը պիտի վայելենք։

—Ինձ համար գիտէք որ բացառիկ առիթ մ'է այս, սակայն...։

—Իՙնչ...։

—Ձեզ կրնար ամէն բան ըսել... հայրս։

—Հա՞յրդ... առիկայ առաջկուաթիւն չէ. մարդ կրնայ գիչեր մը դուրս մնալ ու հօրը հաչիւ չտալ. մէջին դարու մէջ չենք, չես կրնար հօրդ գերին մնալ միչտ։

—Ես ալ այնպէս կ'խորհիմ, սակայն անգամ մը տուն չգացած՝ կարելի բան չէ։

Սմբատ, բոլորովին անձնատուր այս նոր հաճոյքին, քիչ մը վերջ հրաժեչտ առաւ Պոլիս ընկերներէն, հաբիւրին

ԶԱՍԻՄ

ԲԱԽՏԱԽՆԴԻՐԸ

Գ.

Տիրան վայրկենաբար կռահեց փաստաբանին ծուղակն ու ինքն ալ օգնելով անոր, ակնարկովը ցոյց տուաւ կինը, որ արդարեւ կ'փայլէր հետեւէն։

Ծեր փաստաբանը բան մ'ըսել չէը սնամիտ երիտասարդին համար, այս իՙնչ բարեբախտութիւններ էին որ իրարու կ'յաջորդէին։

—Անչուշտ չպիտի մերժէք ձեր ընկերակցութիւնը՝ ըսաւ Ծովեան, արդարեւ առաջին կարգի գիչերոյթ մը պիտի վայելենք։

—Ինձ համար գիտէք որ բացառիկ առիթ մ'է այս, սակայն...։

—Իՙնչ...։

—Ձեզ կրնար ամէն բան ըսել... հայրս։

—Հա՞յրդ... առիկայ առաջկուաթիւն չէ. մարդ կրնայ գիչեր մը դուրս մնալ ու հօրը հաչիւ չտալ. մէջին դարու մէջ չենք, չես կրնար հօրդ գերին մնալ միչտ։

—Ես ալ այնպէս կ'խորհիմ, սակայն անգամ մը տուն չգացած՝ կարելի բան չէ։

Սմբատ, բոլորովին անձնատուր այս նոր հաճոյքին, քիչ մը վերջ հրաժեչտ առաւ Պոլիս ընկերներէն, հաբիւրին

հաւաքական անունով գործակցող միւս ընկերաց հետ և այսպէս կ'կազմեն Բոնանզա ընկերութիւն մը։

Թե—Ռմնք դրամագլուխ չունին, բայց գտած են գործ մը՝ հանրութեան օգտակար և մասնաւորաց շահաբեր, ինչպէս երկաթուղի, ջրանց, պանքա, հնանք, ևն․։ Կ'դիմեն կառավարութեան, կ'յայտնեն գործին պէտքերն ու պայմանները եւ արտօնութիւն կ'առնեն։ Այս ձեռնարկութիւնն ստանալէ ետք Վարչական ժողով մը կ'կազմեն, դրամագլուխ մը կ'որոշեն և զայն պզտիկ մասերու բաժնելով կ'հրաւիրեն ժողովուրդը՝ մասնակցիլ այս ձեռնարկին, բաժնեթուղթեր գնելով և շահուն ու վնասին ընկերակցելով, առանց անունի ու պատասխանատուութեան։ Միայն վարիչներն ի հարկին հրաժարելի և զեղծման պարագայի մէջ պատասխանատու են կառավարութեան։ Ահա այսպէս կ'կազմուի Անանուն [Anonyme] ընկերութիւնը։

Առեւտրական այս երեք ընկերութիւններէն զատ կան ուրիշ ժողովրդային գործակցական ընկերութիւններ ալ, որոց մէկ նմոյշը կ'ներկայացնեն այն պանրագործ խեղճ գիւղացիները, որք գործակցած են ո՛չ թէ շահու, այլ ապրելու պէտքէն ստիպեալ։ Ո՛չ օրէնք ունին, ո՛չ օրէնսգէտ։ Ներշնչուած են Փլորիանի կոյրէն, որ կ'դիմէ գետինը պառկած անդամալոյծին և օգնութիւն կ'խնդրէ անկէ։ Երկուքն ալ անկար են։ Մին աչքէ զուրկ է, միւսը՝ ոտքէ։ Վերջինն առաջինին տրամադրութեան ներքեւ կը դնէ իր սուր աչքերը, փոխարէն անկէ խնդրելով իր հուժկու ոտքերը։ Կ'միաբանին ու ճամբայ կ'ելնեն յաջողութեամբ։

Ալպեան ու Պիրենեան լերանց մէջ գիւղեր կան, կեդրոնէ, քաղաքէ հեռու, որոց ճամբան մուտք ու ելքը դժուար է, այնպէս որ գիւղացիք կ'ստիպուին օրերով դուրս չելնել իրենց գեղերէն։ Այս խեղճ գիւղացիք կով պահելէ զատ ուրիշ զբաղում չունին։ Ամենքն ալ առնուազն 2—3 կով ունին, որոցմէ օրը 10—15 լիտր կաթ կ'առնեն։ Կաթը, ինչպէս գիտէք, չի պահուիր։ Պէտք է թափել կամ բանի մը գործածել։ Գիւղացիք այդ կաթով կ'շինեն Կրավիէրի հանրածանօթ պանիրը։ Բայց որովհետեւ այդ պանիրէն գլուխ մը [քէլլէ] շինելու համար 3—400 լիտր կաթ պէտք է, այս պատճառաւ գիւղացւոց համար անկարելի է ուրոյն գործել։

Ուստի, փոխանակ կաթը թափելու, իրենցմէ մէկուն տունը կեդրոն որոշելով հոն կ'տանին զայն և իրենց անունն և բերած կաթին քանակութիւնն արձանագրել կուտան։ Հաւաքուած կաթերով կ'շինուի պանիրն և երբ ծախուի ու դրամ ըլլայ, արժէքը կ'բաժնուի իւրաքանչիւր գիւղացիի բերած կաթին քանակութեան համեմատ։ Այս պանրագործ գիւղացիներ հանգիստ կ'ապրին շնորհիւ իրենց գործակցական ոգիին։

Այս ընկերութենէն հազարաւորներ կան Եւրոպայի մէջ, միլիոնաւոր անդամներով։

Գործակցական ընկերութեան նպատակն է իր անդամներուն ապրուստը դիւրութեամբ հայթայթել և ժողովրդին պէտքերը լաւ եւ աժան մատակարարել։ Ա․ Գ․

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԲՐԵՏՈՐԻԱՅԻ գրաւման մասին դարձեալ նո՛յն լռութիւնն Ուօր Օֆիսի (պատերազմական պաշտօնատան) կողմէ։ Տէյլի Մէյլի թղթակիցը քիչ մը չափազանց աճապարած էր, Թրանսվալի մայրաքաղաքին գրաւումն հեռագրելով իր թերթին, և Աժանս Ֆուռնիէ ևս անվանկայ մ'ընելու համար «պաշտօնական» բառը կցած էր իր ա՛յն հեռագրին որ Բրետորիայի գրաւումը կ'աւետէր Անգլիացիներուն։ Եօհաննէսպուրկի պօէր իշխանութիւնք այլ ևս գոյութիւն չունին․ անգլ․ դրօշը կ'ծածանի կառավարական շէնքերուն վրայ, բայց Բրետորիայի մէջ դեռ ոտք դրած չեն Անգլիացիք, գոնէ մինչեւ երէկ ոտք դրած չէին։

ԼՈՐՏ ՌՈԲԵՐԴՍ Թագուհիին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, հինգ հարիւր սթէրլիննոց չէք մը զարկաւ Բրետորիայի մէկ Պանքային վրայ, որպէս զի անգլ․ գերիք կրենան ուրախութիւն ընել նոյն հանդիսաւոր օրուան մէջ։ Մէն մի գերիի տասնական շիլին բաժնուեցաւ։ Բաշխումը կատարեց Պանքային տնօրէնը․ Ներկայ էր նաեւ ամերիկեան հիւպատոսը, որուն պաշտպանութեան յանձնուած են անգլ․ գերիք, ինչպէս արդէն գիտենք։

ՋՈՒԱՐՃԱԽՕՍ ՊԱՏԷՆ ՊՕՈՒԷԼ․ Վիքթորիա Թագուհիին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, հետեւեալ բաժակաճառն արտասաներ է Մէֆքինկի մէջ․ —«Տեա՛րք, սովորութիւնը կ'պահանջէ որ այսպիսի պարագաներու մէջ նախագահն ոտք ելնէ և ըսէ «Տեա՛րք, Թագուհիին կենացը», Այս կարճ խօսքին մէջ կ'ամփոփենք մեք Անգլիացիքս բոլոր զգացումներ։ Անցեալ օր երբ զմեզ ազատելու եկող գունդերը Մէֆքինկ մտան, թուականացանք միայն իրարու ձեռք թօթվելով և ըսելով․ «Ի՞նչպէս էք, աղէ՞կ էք»։ Բայց չեմ վարանիր յայտարարելու թէ այս սիրազեղ ողջոյն աւելի բուռն զգացում մը կ'արտայայտէր քան արցունքներն ու գրկախառնումները՝ որոցմով օտարք սովորաբար կ'յայտնեն իրենց ուրախութիւնը։

«Այսպիսի վայրկեանի մը մէջ կ'զգամ թէ կրնամ միենոյն բաժակը պարպել թէ՛ Բոլ Քրիւկէրի և թէ Սէսիլ Ռօտսի կենացը, որովհետեւ Բոլ Քրիւկէր մեր կայսերական զգացմանց այս մեծ պոռթկումին պատճառ եղաւ, եւ Սէսիլ Ռոտս ալ կարմիր քուրջն եղաւ որ ցուլը կ'գրգռէ և կռուելու կ'մղէ զայն։ Է՛ ուրեմն, քուրջն երերցուցինք և ցուլը մեր վրայ խոյացաւ, բայց բնաւ չէր կարծեր թէ ա՛յնքան անասնազուսպեր և ցլապաններ պիտի խանուէին, ինչպէս մեք այսօր նեղը ձգած ենք զինքը։ Ահա այսօր ծերուկ ցուլը ընկճուած, ծունկ կ'չոքի մեր առջեւ։ Մեր չուրջ գտնուած ստացուածքին մէջ կ'տեսնենք Անգլիոյ և իր գաղութներուն մարդիկը, կիներն ու զաւակները։ Ասոնց գլուխը կ'գտնուի սա՛ մեծաչուք և շնորհաշուք Տիկինը, Ն․ Վեհափառութիւն Թագուհին, որ տեսարանը կ'դիտէ։»

ԱՆՀԻՄՆ է այն լուր թէ Լ․ Սալզպըրի պիտի քաշուի հանրային գործերէ և իր պաշտօնը պիտի յանձնէ իր քեռորդի Մր․ Պալֆուրի։ Երեսփ․ ժողովին լուծման զրոյցներն ալ դեռ հիմ չունին։

ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ յոյն վաճառական Րալլիի որդին հարիւրապետ Ա․ Րալլի մեռեր է Քրոնսդատի մէջ։ Մր․ Րալլի հայր՝ Լոնտոնի յոյն հասարակութեան երիցագոյն անդամն է և պետն այն առեւտրական հաստատութեան որ աշխարհի մէջ թերեւս ամենամեծ տունն է որ կ'զբաղի զուտ վաճառականական գործերով։ Այս առթիւ շահեկան է յիշել թէ Հարաւ—Ափրիկեան անգլ․ բանակին մէջ երկու յոյներ ալ կան։ Տէյլի Նիւզ կ'ըսէ թէ քաղաքականութեան մէջ երախտագիտութիւն չկայ ըսուած է, բայց Մեծին Բրիտանիոյ հանդէպ՝ յոյն ազգին բռնած դիրքն ասոր հակառակը կ'ապացուցանէ։ Յունաստանի մէջ մոռցուած չեն, կ'ըսէ Տէյլի Նիւզ, անգլ․ կառավարութեան և նշանաւոր Անգլիացւոց կողմէ զանազան ժամանակներու մէջ Յունաստանի տրուած ծառայութիւնները։ Յունաստան Եւրոպայի մէջ միակ ազգն եղաւ որ յայտնապէս և հրապարակաւ համակրեցաւ Մեծին Բրիտանիոյ, եւ մինչդեռ Պօէրներուն ծառայող օտար լէգէոններուն մէջ թէ՛ բարեկամ թէ դաշնակից պետութեանց հպատակներ կ'գտնուին, Յոյներ կան անգլ․ բանակին մէջ, որք իրենց կեանքը կուտան իրենց որդեգրած հայրենիքին համար։

ԺԻՐՕՆՏ ֆրանս․ շոգենաւը 25,000 ունկի ձոյլ ոսկի բեռցաւ Լօրէնցօ—Մարքուէսէ Բարիզ տանելու համար։

ՏՐ․ ԼԷՅՏՍԻ ՎԵՐՋԻՆ ԽՕՍՔԸ․— Բղի Բարիզէն կ'հրատարակէ հետեւեալ տեսակցութիւնը զոր իր Պրիւսէլի թղթակիցն ունեցած է Տր․ Լէյտսի հետ․— «Երկար տեսակցութիւն մ'ունեցայ Տր․ Լէյտսի հետ։ Երիտասարդ դիւանագէտը, որ Բարիզէն վերադարձաւ, խիստ վհատած է, «Ամենավերջին լուրն աղէկ չէ, ըսաւ, բայց տակաւին կ'մտածեմ թէ Անգլիացիք իրենց նուաճումը կատարել պիտի չընեն։ Խորապէս կ'ցաւիմ տեսնելով որ Պետութիւնք կ'մերժեն միջամտել, բայց պահով եմ թէ Ամերիկա իր ձայնը պիտի լսեցնէ շատ չանցած։ Ռանազրօսիկ քալուածքով Անգլիացիք կրնան երկու օրէն Բրեդորիա ըլլալ, բայց ենթադրելով թէ մայրաքաղաքն իյնայ, մեր թշնամիք իրենց գործը լմնցուցած պիտի չըլլան։ Կարծեմ թէ պատերազմն երկու ամիս ալ պիտի տեւէ։» Տր․ Լէյտս, որ այսօր Ամստերտամ և Լա Հէ մեկնեցաւ, աւելցուց թէ բազմաթիւ Թրանսվալցիք, որ Պրիւսէլ կ'գտնուէին, իրենց երկիրը վերադարձան այս օրերս, Բրեդորիայի պաշտպանութեան մասնակցելու համար։»

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԵՐԷԿՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 Յունիս․—Բրեդորիայէ կ'հեռագրեն Մայիս 31 թուով․ «Եօհաննէսպուրկ այսօր վերջապէս անձնատուր եղաւ Անգլիացիներուն։ Լորտ Ռոպէրդս քաղաք մտնելու իր քով ունէր փոքր զօրախումբ մը։ Անձնատուութենէն առաջ, քանի մը աննշան կռիւներ եղան քաղաքին առջեւ․ դրամատունք ու հանքերը պաշտպանուած են։ Զօր․ Ուավէլի կիսաբաժինը Եօհաննէսպուրկ կ'մնայ բարեկարգութիւնն անվրդով պահելու համար։ Միւս խումբերը Բրեդորիայի ճամբուն վրայ պահակ կ'սպասեն։»

ՊԵՐԼԻՆ․—Նորտ Տէօյչէ Ալկեմայնէ Ցայդունկ անհիմն կ'հռչակէ այն լուր թէ Վիլհէլմ կայսր օգոստոս 18ին Վիեննա պիտի երթայ անձամբ շնորհաւորելու համար Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր ծննդեան տարեդարձը։

—Հանովրի և Քոլոնեի թրամուէյներուն բանուորներն անգործ են։

ՉԷԹԻՆՆԷ․—Այս առտու տեղի ունեցաւ Ռուս դեսպանատան հիմնարկէքի պաշտօնական արարողութիւնը։ Ներկայ էին իշխանական ընտանիքը, կառավարական բարձրաստիճան պաշտօնատարք և դեսպանական մարմինը։ Արարողութենէն ետքը, ճաշ մը տրուեցաւ պատուոյ դեսպանատան տեղւոյն վրայ, և ջերմագին ճառեր արտասանուեցան։

ՊՈՒՔՐԷՇ․—Ռումանիոյ և Վատիկանի միջեւ կեցած վէճը լմնցաւ, Ռումանիոյ Թագաւորին առ Պապն ուղղած մէկ ինքնագիր նամակով։

ԴԷՊՔԵՐՆ Ի ՉԻՆԱՍՏԱՆ․—Կափամարտիկ կոչուած գաղտնի ընկերութեան շարժումներն արագութեամբ, դիւրութեամբ և կանոնաւորութեամբ ճարակ կ'գտնեն ժամանակէ մ'ի վեր Չինաստանի մէջ։ Կափամարտիկ ընկերութիւնը մին է գաղտնի ընկերութիւններէն, և մէկ տարի չանցած՝ բոլորովին վտանգաւոր դարձած է Չինաստանի ապահովութեան։ Այս ընկերութիւն, որ ծանօթ էր Չինկ—չունկ չան (ոսկի զանգակի աղանդ) և Դաւ—դան—հուէյ (մեծ սուրի աղանդ) անուններով, նախ սկսաւ գործել Շանդունկի մէջ, ուր քանիցս սպառնաց գերման հաստատութեանց։ Ասոր վարիչն է նախկին աւազակապետ Զու Հունկ Դինկ և կ'գործէ բոլոր օտարազգիներուն դէմ անխտիր, եւրոպացւոց ձեռամբ մտած բոլոր դժոխային նորութեանց դէմ։ Անցեալ հոկտ․ ամսէն ի վեր, Կափամարտիկները չինացի պաշտօնատարներուն կողմէ գործակցութեան հանդիպելով աւելի քան ընդդիմութեան, մոռցնելով օտարահպատակները ջարդել, հոս ու հոն դիւրին յաջողութիւններ կ'տանէին իրենց դէմ զրկուած կանոնաւոր զօրաց վրայ, և կերպով մը վստահ էին անպատիժ մնալու, և այսպէս յանհունս աւելցաւ անոնց թիւը։ Իրենք զիրենք կ'կոչեն «հայրենասիրութեան և խաղաղութեան կռուփի հարուածներ տուող», կամ պարզապէս «կռուփ հայրենասիրութեան և խաղաղութեան»։ Հետեւաբար Եւրոպացիք Կափամարտիկ կոչեցին զանոնք։ Իրենց պետերը կ'պարծին թէ ունին մոգական բանաձեւեր որք անխոցելի կ'ընեն զիրենք գնդակներու և թնդանօթի ռումբերու։ Հինգ—վեց օրէ ի վեր բոլորովին կատղած են։ Բեքինի չուրջ գտնուող բոլոր տեղերէն լուր կ'հասնի թէ ամէն ծայրայեղութեան կ'դիմեն անոնք։ Մայիս 27ին Բեքինէ հարիւր քիլօմէդր հեռի եղող Ջան—Լոյ—Եունկ կոչուած տեղը սպաննեցին երեք չինացի քրիստոնեայ ընտանիքներ։ Վայրաշարժներու մեքենատուները և ուրիշ մեքենանոցներ քանդեցին։ Երկաթուղւոյ իրեղէններուն մէկ մասն այրեցին։ Թանկագին վաճառքներով լեցուած մեծ կառքերը թալլեցին և ապա կրակի տուին։ 1700 դոլար արժէքով արքայական սրահ—վակոն մը կտոր կտոր ըրին։ Բաօ—Թի—Դիէնի կայարանը այրեցին 1500 զինուորներու աչքին տակ։ Յայտնի է որ չինական կառավարութիւնը փափաքել եւրոպացի ընկերութեանց դրամական հատուցում ընէ այս ամենուն փոխարէն։ Դիէնձինի ցամաքը զօրք հանեց անգլ․ մարտանաւ մը, յետոյ Ամերիկացի նաւաստիներ խումբով մը ցամաք ելան․ Ռուսիոյ մարտանաւ և երկու թորպիլ հասած է։ Դիէնձինի առջև կ'գտնուին նաեւ Ֆրանսական Տէքարտ, Իտալական Էլպա, անգլ․ Օրլանտօ և Ալճէրին մարտանաւերը։ Բաօ-Դունկի մէջ պաշարուած են անգլ․ ու Ամերիկեան միսիոնարները։ Անգլ․, Ամերիկեան, Ճաբոնական, Գերմանական, Իտալական, Ֆրանսական և Ռուս նաւաստիները, իւրաքանչիւրն հարիւր հոգի, հրաման ընդունեցին Բեքին երթալ և դեսպանատուները պաշտպանել, բայց Դիէնձինի փոխարքան չարտօնեց անոնց անցքը մինչև որ Բեքինի Խորհրդէն հրաման գայ։

—Դիէնձինէ կ'հեռագրեն Մայիս 31 թուով․— «Կէս օրէ վերջ մասնաւոր կառախումբով Բեքին մեկնեցան հետեւեալ օտար զօրքեր, 3 անգլ․ սպայ և 72 զինուոր, 7 Ամերիկեան սպայ և 56 զինուոր․ 3 Իտալական սպայ և 39 զինուոր․ 2 Ճաբոնական սպայ, և 24 զինուոր, 4 Ռուս սպայ և 71 զինուոր։ Զինուորներն իրենց հետ ունին հինգ արագահարուած թնդանօթ։ Հոս զրոյց կայ թէ մայրաքաղաքին առջին դրան քով, պարիսպէն դուրս, ընդդիմութեան պիտի հանդիպին։»

—Բեքինէ ևս կ'հեռագրուի․— «Չինական իշխանութիւնք կ'ջանան խոչընդոտ հանել օտար պահակազօրաց հոս գալուն առջև, բայց դեսպանք ազդու ընթացք մը բռնած են։ Ցունկ Լի Եամէն այսօր իմացուց դեսպաններուն թէ անկարելի է պահակազօրքերն հոս բերել մինչև որ բանակցութիւնք չկատարուին Չիլլիի փոխարքային հետ։ Դեսպանք պատասխանեցին թէ այս միջոցիս տասնհինգ մարտանաւեր կան Դաքույի առջև, և եթէ հարկ եղած դիւրութիւնները չտրուին, ցամաք պիտի հանեն բաւական թուով զօրք, որք Բեքինի վրայ քալեն առանց Չինական կառավարութեան հաւանութեան, և պահանջեցին որ Ցունկ-Լի-Եամէն որոշ պատասխան մը տայ վաղն առաւօտ մինչև ժամ 6։»

—Դիէնձինէ Մայիս 31 թուով․— «Երէկ երբ Ռուսները մակոյկներով բեռերուն կ'մօտենային, քանի մը Չինացիք կրակ ըրին, և Ռուսք ետ քաշուեցան։ Բայց վերջէն իմացուեցաւ թէ Չինացիք ողջոյնի թնդանօթ մը արձակեր են Չինական մարտանաւի մը մէջ գտնուող Մանտարինի մը համար, և Ռուսք կարծեցին թէ կրակն իրենց դէմ ուղղուած էր։»

—Աւստրօ-Մաճառ Զէնդա թնդանօթանաւը Դաքու կ'երթայ։ Աւստրիական մարտանաւ մ'ալ ցամաքը զօրք պիտի հանէ դեսպանատան պաշտպանութեան համար։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ․— Քիեվի եւ ուրիշ նահանգներու մէջ վերջերս ձերբակալուած երկու հարիւր քսան երեք անձանց համար կառավարութիւնը տնօրինութիւններ կ'ընէ։ Անոնց մէջ կան ամէն դասակարգի մարդիկ, վաճառական, արհեստաւոր, գրագիր, համալսարանի ուսանող և ազնուական դասակարգին ազգատոհմները, որոց մեծ մասը լեհ են և մէկ քանին ալ հրեայ։ Այս ձերբակալութեանց դէպքերուն վերջ տալու համար՝ Ներքին գործոց պաշտօնատան մէջ պաշտօնի կոչուած է Էքզերինոսլաւի կառավարիչ Սվիադոպոլք—Միրսքի իշխան, որ քաղաքական ոստիկանութեան գաւառական աշխատութեան պետերէն մին էր ասկէց առաջ։

—Բեդերսպուրկի և ռուս բոլոր գլխաւոր կեդրոններուն մէջ մեծ իրարանցում պատճառեց յանկարծական լուծումը կայսերական Ազատ Տնտեսագիտական Ընկերութիւն անուամբ ծանօթ մարմնոյն։ Կայսերական Ուքազ մը կ'ջնջէ այս ընկերութիւնը։ Մասնագէտներու և գիտականներու այս բազմահմուտ Ընկերութիւն հիմնուած էր 120 տարի առաջ Կատարինէ Բ․ կայսրուհիին հովանաւորութեան ներքեւ։ Իր նախագահած նիւթերն էին ելմտական գործերու և քաղաքական տնտեսագիտութեան վերաբերեալ ամէն տեսակ խնդիրներու վրայ բանախօսութիւններ, և հետզհետէ ալ ընկերային և ժողովրդային խնդիրներու վրայ։ Զարին խորհրդականներէն ոմանք խեթիւ կ'նայէին այս ընկերութեան, բայց գործելու ամէն օրինաւոր ազատութիւն կ'տրուէր անոր։ Յայտնի չէ թէ ընկերութեան նախանձայոյզ և ծայրայեղօրէն խղճամիտ հակառակորդք ի՞նչ կերպով հասկցուցեր են գործը Զարին, բայց արդիւնքը սա՛ եղաւ որ ընկերութեան պայմանագիրն ու կազմական կանոնագիրը ջնջուեցաւ, Զարին Մոսկուայէ մեկնելէն քանի մը օր ետք։ Դաստիարակեալ Ռուսաց հանրային ձայնը կտրուկ կերպով կ'դատապարտէ այս Խորհրդականներուն և այլոց ազդեցութիւնը, որ զՆ․ Վեհափառութիւն առաջնորդեց սխալ ըմբռնելու այս ընկերութեան պատուաւոր, պարկեշտ և հայրենասիրական նպատակները։

Վերջին պահուն լուր տարածուեր է թէ Զարն ետ առեր է Ուքազն և Ազատ Տնտեսագիտական Ընկերութեան պայմանագիրն անոր դարձուցեր է։ Ելմտական նախարար Վիդդէի կ'վերագրուի այս վերջին պարագան։

ՃԱՊՈՆ ԵՒ ՔՈՐԷԱ․—Եօքօհամայէ կ'հեռագրուի թէ ամբողջ Ճապոնի մէջ մեծ յուզում պատճառեր է սա՛ լուր թէ երկու Քորէացի պաշտօնատարներ, որք իբրեւ մեղսակից կ'կասկածուէին սպանութեան մը գործին, զանազան խոշտանգանքներէ ետք սպաննուեր են ի Սէուլ [մայրաքաղաք Քորէայի։] Ճապոնի դեսպանը բողոքեր է։

ԳՈՐԾԵՐՆ Ի ՍՊԱՆԻԱ․—Մադրիտի առեւտրական և ճարտարարուեստական դասակարգերուն ներկայացուցիչք, ինչպէս նաեւ գաւառացի հարկատուներու ներկայացուցիչք աղերսագրով մը պիտի դիմեն Խնամակալ—Թագուհիին, հասկցնելու համար թէ ի՞նչ պատճառաւ չեն կրնար համակերպիլ ներկայ դահլիճին որոշած տուրքերը վճարելու։ Նախարարաց Խորհուրդն որոշեր է խնդրել Թագուհիէն, որ ունկնդրութեան չընդունի։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍՐ անցեալ օր Գահաժառանգը մեծ հանդէսով ներկայացուց հետեւակ պահակազօրաց Ա․ գունդին սպաներուն։ Երբ Ն․ Վեհափառութիւն կառքով կ'անցնէր, մարդ մը տեսնուեցաւ կասկածելի շարժումներով․ թաղմութիւնն անմիջապէս հաւաքուեցաւ, բայց շուտով հասկցուեցաւ թէ լուսնոտ մ'էր, Քուրպէտ անուն։ Հանդէսին հրաւիրուած էին Աւստրիոյ և Ռուսիոյ դեսպանք։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ․— Ամերիկեան Հնախօսական կաճառին կողմէ Կորնթոսի մէջ կատարուած պեղումները շարունակ լաւ արդիւնք կ'ունենան։ Անցեալ Շբթ․ գործաւորք աղբիւր մը գտան զոր Պաւսանիաս յիշատակած է իր Պատմութեան մէջ։ Մասամբ շինուած և մասամբ ժայռի մէջ փորուած է։ Աղբիւրն ամբողջ է։ Ջուրը, որ բերուած է երկաթեայ խողովակներու միջոցաւ, կ'հոսի երկու պղնձէ առիւծներու բերնէն։ Ջրոյ խուղը մարմարեայ արձանք, Ասիացիի տարազով և դէմքով, նեցուկ կ'ծառայեն մարմարեայ տանիքին, որուն շուրջ կան հարթ քանդակներ Արեւուն և Լուսինին պատկերներով, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ քրմուհիներ՝ որք կը պարեն։ Գտնուեր է նաեւ Արիադնէի հսկայ արձան մը գլուխը։

ԿԱԹՈԼԻԿՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ․— Մաճառ ազատական մամուլը խստիւ կ'պախարակէ Աւստրիոյ ներքին գործոց նախարարը, որ կայսրութեան քանի մը գաւառներուն մէջ մանաւանդ ջանքեր կ'ընէ Կաթոլիկութիւն տարածելու, և այլակրօնները բռնի Հռոմի եկեղեցիին գիրկը քաշելու։ Արդէն նոյն գաւառներէն յաճախ պատուիրակներ եկած են բողոքելու համար նախարարին գործիչներուն ընթացքին դէմ։ Պատուիրակները կայսրէն չեն ընդունուիր, և նախարարն ալ շատ խրոխտ կերպով ընդունել է զանոնք։ Օրթոտոքսներն ալ զզուած են նախարարին կաթոլիկասէր ձգտումներէն, և տասնհինգ բոբ (սլաւ քահանայ) և քառասուն երեք աշխարհական Բէչդա գացեր են բողոքելու Ֆրանչիսկեան վանականք նախարարին մասնաւոր թոյլտուութեամբ և տուած դիւրութիւններով կաթոլիկութիւն կ'տարածեն եղեր նոյն գաւառներուն մէջ։ Կալիցիոյ մէջ ալ նոյն ձգտումը կ'տեսնուի կաթոլիկ Բրոբականտայի համար։ Բրոբականտայի գործիչներէն ոմանք իրենց նախանձայուզութիւնն ա՛յնքան առաջ տարեր են որ մինչեւ իսկ վերջին քանի մը ամիսներուն մէջ դեռատի աղջիկներ առեւանգուեր են, ասոնց մեծ մասն հրեայ, և մին ալ բողոքական է եղեր։ Անցեալները, Արդէն անուն հրեայ աղջիկ մը, որ իր ծնողաց տունէն անյայտ եղած էր, վանքի մը մէջ գտնուեր է։ Հայրը պահանջեց առաւ, բայց դարձեալ անյայտ եղաւ հէք աղջիկը։ Քանի մը շաբաթէն աղջիկը տասնեւչորս տարեկան պիտի ըլլայ, և պիտի կրնայ կրօնք փոխել ըստ օրինի, և այն ատեն տարակոյս չկայ որ պիտի ուզէ մկրտուիլ և պիտի կրնայ ուզած տեղն երթալ։ Հրեան Կալիցիոյ բոլոր դատարաններուն ի զուր դիմելէ ետք, վերջապէս յաջողեր է ունկնդրութիւն մը ձեռք ձգել Արդարութեան Նախարարէն, որ խոստացաւ գործը կարգադրել։ Նոյն իսկ Կայսեր ալ դիմեր է։ Եթէ, կ'ըսէ ազատական մամուլը, Կալիցիոյ մէջ իսկ գործերն այսպէս կ'երթան, հապա ինչե՞ր չեն կրնար պատահիլ միւս գաւառներուն մէջ, ուր այլակրօններ կան մեծ մասամբ։

ԹԻՖԼԻԶԷ կ'գրեն մայիս 8 թուով թէ Պարսից Վեհ․ Շահը մայիս 6ին, ժամ 12ին հասեր է պարսկական Ջուղա քաղաքը։ Թնդանօթներու որոտմամբ ողջունուեր է Ն․ Վեհափառութեան գալուստն ի Ջուղա։ Շահը գիշերն անցուցեր է մաքսատան մէջ պատրաստուած սենեակներուն մէջ, իսկ գահաժառանգ իշխանն և Մեծ—Եպարքոսն գիշերն անցուցեր են Պարսկաստանի սահմանագծին վրայ՝ Երասխ գետին եզերքը պարզուած շքեղ վրաններուն մէջ։ Նոյն ափանց վրայ հաստատուած էին նաեւ հարիւրի չափ վրաններ Շահին հետեւորդներուն համար։ Հետեւեալ օրը, մայիս 7, Վեհ․ Շահն Երասխէն անցնելով մտեր է Ռուսական Ջուղա քաղաքը, ուր Նիքոլա Զարին հրամանաւ Վեհ․ Մուզաֆֆէրէտտին Շահին կ'սպասէին զօր․ Արսենիէվ, զօր․ Ժիվկովիչ և գնդ․ Բէնկարդ։ Ջուղա գացած էին նաեւ Երեւանի նահանգապետ կոմս Տիզէնհաուզէն, զօր․ Զինովիէվ եւ արտաքին գործոց պաշտօնատարներէն Կօխանովսքի։ Երասխի երկու ափերուն վրայ մեծ ոգեւորութիւն կ'տիրէր, օդն անքնչելի էր։ Երեւանի Պոլտավեան խազախներու գունդէն հարիւր հոգի գացած էին իբրեւ պատուակալ պահակախումբ Վեհ․ Շահին, որ մայիս 8ին Ջուղայէն մեկնելով, 11ին հասեր է Աղստաֆա, և ապա Բաշնորաշէն, Երեւան և Դելիջան։

ՑԵՂԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐՆ Ի ԱՒՍՏՐԻԱ․— Ֆրանց Եօզէֆ կայսր հացկերոյթ մը տուաւ Պատուիրակութեանց անդամներուն։ Այս անգամ բաւական խօսեցաւ Չեխ պատուիրակներուն հետ։ Նոյն իսկ երկար խօսակցութեան մը բռնուեցաւ անոնց պետին Մ․ Բասաքի հետ, որ Պատուիրակութեանց մէջ ա՛յնքան խստիւ պախարակեց Կոլուխովսքի կոմսին հետեւած արտաքին քաղաքականութիւնը։ Բասաք եւս ամենայն խոնարհութեամբ պարզեց Չեխերուն զգացումներն ու բաղձանքները։ Վիեննայի թերթերը կ'հրատարակեն այս խօսակցութիւնն իր ամէն մասերով։ Ամէն անգամ արդէն սովորութիւն է Վիեննայի մէջ հրատարակել Ֆրանց Եօզէֆ կայսեր հրապարակաւ խօսածները։—«Ժամանակները շատ դժուարացած են», ըսաւ վեհապետը։—«Այո՛, Վեհափառ Տէ՛ր, յարեց Մ․ Բասաք, բայց մեր ձեռքը չէ, որովհետեւ Չեխերն ամէն բան ըրին իրենց կողմէ՝ լաւագոյն կացութիւն մը առաջ բերելու համար, լեզուներու խնդրոյն առթիւ։ Կ'աղաչեմ որ Ձեր Վեհափառութիւն բարեհաճի հասկնալ կառավարութեան մեր ըրած առաջարկութիւնները՝ արդի կացութենէն դուրս ելնելու համար։ Պէտք կրնաք հաւաստել թէ մեր պահանջումները արդար են և երբեք չեն դպչիր ուրիշներուն, այսինքն Գերմաններուն իրաւունքին։ Կ'բաղձանք ամենուն պէս հանգստութեան և անդորրութեան թուականի մը, և կ'փափաքինք հաշտ ապրիլ մեր գերմանացի հայրենակիցներուն հետ, բայց ամէն բանէ առաջ կ'խնդրենք որ մեր ձեռքէն առնուած իրաւունքները մեզ վերադարձուին։» Կայսրը չպատասխանեց ուղղակի, բայց աւելցուց․—«Ամէն պարագայի մէջ պարսաւելի է Երիտասարդ—Չեխ պատուիրակներուն ա՛յն ատրճան թշնամական ընթացքն Արտաքին գործոց նախարարին դէմ։» —«Վեհ․ Տէ՛ր, սուտ խօսած պիտի ըլլամ, յարեց իսկոյն Մ․ Բասաք, եթէ Ձեր Վեհափառութեան ըսածին հակառակը պնդեմ, բայց մեր նկատմամբ Կոլուխովսքի կոմսին բռնած դիրքն ու խօսքերն ալ Պատուիրակութեանց սովորական չէլշանակէն դուրս էին, Բայց մեր ընդդիմութիւն արտաքին շարժառիթներու վրայ չի հանգչիր միայն, այլ ներքին շարժառիթներու, Չկայ աշխարհի մէջ ժողովուրդ մը որ Չեխ ժողովուրդէն աւելի մեծ անիրաւութեան մը ենթարկուած ըլլայ։» Կայսրը, այս խօսքերուն վրայ, աւելցուց թէ լեզուական օրինագիծ մը կայ Երեսփ․ Ժողովին դիւանին վրայ, որպէսզի վիճաբանութեան ենթարկուի և ապա քուէարկուի։ «Այս ծրագիր, յարեց Մ․ Բասաք, անընդունելի է, եւ եթէ գործադրուի, վստահ եմ թէ Պոհեմիոյ մէջ նմանը չտեսնուած ընդդիմութեան պիտի հանդիպի։ Ուրեմն թախանձագին կը խնդրեմ Ձեր Վեհափառութենէն յանուն Պոհեմիոյ և կայսրութեան շահուց, և իբրեւ անձնուէր Ձեր Վեհափառութեան, որ բարեհաճիք դարձեալ քննութեան առնել կացութիւնն և Չեխ ժողովրդին շնորհել կայսրութեան մէջ իրեն անկ եղած տեղը, համաձայն իր ունեցած իրաւունքներուն։» Այս խօսակցութիւն մեծ տպաւորութիւն գործած է Վիեննայի, ինչպէս նաեւ կայսրութեան ամէն մասերուն մէջ։

Լ․ ՍԱԼԶՊԸՐԻ ԵՒ ԺՕՆ ՄՕՐԼԻ․— Քէմպրիճի Համալսարանին ազատական Ակումբին մէջ քանի մը օր առաջ ճառ մը խօսելով, Մ․ Ժօն Մօրլի շեշտեց Անգլիոյ դէմ ցամաքային ժողովրդոց ատելութիւնը, և պախարակեց Լ․ Սալզպըրիի քաղաքականութիւնը։

«Նախարարապետն ա՛յնքան կորովի և հզօր իմացութիւն մ'ունի որ շատ լաւ գիտէ թէ առանց պատճառի արդիւնք չկայ, և չեմ զարմանար որ անցեալ օր փորձեց այս հակառակութեան կամ ատելութեան բացատրութիւնը տալ։ Բայց կ'ցաւիմ որ Լ․ Սալզպըրի ուրիշ շատերու պէս չտեսներ թէ Անգլիոյ առջեւ ելած վտանգներուն և օտարներուն ըրած սպառնալիքներուն միջեւ կապ մը կայ, այսինքն թէ օտար պետութիւնք ո՛չ միայն կ'սպառնան մեզ, այլ ամէն օր վտանգներ ալ կ'ստեղծեն մեր առջեւ։» Մ․ Մօրլի յետոյ կ'հաստատէ թէ պահպանողական կառավարութեան երկու մեծ քաջագործութիւններն են երկու մեծ վրէժխնդրութիւններ․ Կորտոնի մահուան վրէժը լուծուեցաւ, Մէճուպէի ձախողուածին վրէժը լուծուեցաւ։ «Բայց, կ'յարէ Մօրլի, ի՞նչ է այս տեսակ քաղաքականութիւնը, եթէ ո՛չ վրէժխնդրութիւնը բերել հասարակ միջազգային գործերու մէջ։ Այս վրէժխնդիր կամ քինախնդիր զգացումներուն ո՞վ չափ և սահման պիտի որոշէ։ Ասոնք ո՞ւր պիտի տանին աշխարհը, եթէ կանոն ըլլան։ Արդի կառավարութիւնը կոչում կ'ընէ ազգին ամենէն արիւնռուշտ բնազդումներուն, մինչդեռ Մր․ Կլատստոն այսպէս չէր ըներ։ Վրէժխնդիր կառավարութիւն մը միշտ ատելի կ'ըլլայ արտասահմանի մէջ։»

ԱԿԻՆԱԼՏՕ․—Նիւ Եօրքի մէջ զրոյց կայ թէ Փիլիպպեանց պետ Ակինալտօ Ամերիկացիներէն սպաններ է։

ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ Ի ՏԻՐՈԼ․— Վիեննայէ կ'հեռագրուի թէ Սավէչչիօ Կէնէդդի անուն մարդ մը, 21 տարեկան, սպաններ է իր նշանածը, 20 տարեկան, յոյժ քամիլի պարագաներու մէջ։ Աղջիկը դանակի 18 վէրք կ'կրէր մարմնոյն վրայ։ Ոստիկանք մեծ դժուարութեամբ կրցան ազատել մարդասպանը գիւղացիներուն ձեռքէն որք կ'ուզէին բզիկ բզիկ ընել զայն։

ՊԱՊԸ ԵՒ «ՏԷՔՕԼԴԷ»․—Հանդիպերթերը զուարճալի դէպք մը կը պատմեն։ Վատիկանի մէջ կատարուած ընդունելութեան մը միջոցին, Պապը զարմանքով և տխրութեամբ դիտեր է երկու ամերիկացի տիկիններ որք պարահանդէսի տարազ կ'կրէին։ Հանրածանօթ կարդինալի մը հրահանգ կ'տրուի եղելութիւնն զգացնել Ամերիկուհիներուն։ Կարդինալն հետեւեալ կերպով կատարեց իր քիչ մը փափուկ պաշտօնը։ Տիկիններուն մօտենալով ըսաւ․—«Պապը հին գլուխ մարդ մ'է, և «Տէքօլդէ» տարազէն չախորժիր, բայց ես վարժուած եմ, որովհետեւ միսիոնար եղած ժամանակս ա՛յնքան շատ ժամանակ անցուցած եմ վայրենիներուն մէջ որ ուշադրութիւն անգամ չեմ ըներ «տէքօլդէ»ին։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ․—Զօր․ Կալիֆէի յաջորդ Զօր․ Անտրէ ջերմեռանդ հանրապետական մ'է։ Ազգայնական թերթերը Տրէյֆիւսեան կ'կոչեն զայն։ Զօր․ Անտրէ սաստիկ հակառակ է բանակը քաղաքականութեան հետ խառնելու գաղափարին, ինք միշտ արգիլած էր իր զօրաբանակին մէջ Հանրապետութեան Նախագահին դէմ խօսող թերթերուն մուտքը։ Զօր․ Անտրէ Բազմարուեստեան դպրոցին աշակերտած է, և 1859ին ընդունած է դեր տեղակալի աստիճանը։ 1870ին հարիւրապետ ըլլալով, նշանաւոր հանդիսացաւ Ֆրանքօ-պրուսիական պատերազմին մէջ, և իբրեւ վարձ ընդունեց Պատուոյ Լէգէոնի Խաչը։ 1893ին տնօրէն եղաւ Բազմարուեստ-

եան Դպրոցին: 1899ին առաջին անգամ ըլլալով Օրլէանի զօրաբանակին հրամատարութիւնն ստանձնեց և ապա Պարիզ եկաւ իբրև հրամատար 10րդ զօրաբանակին հետևակազօրաց կիսաբաժնին: Զօր. Կալիֆէի հրաժարման գլխաւոր պատճառն եղած է իր վատառողջութիւնը: Երեսփ. Ժողովին ապականեալ մթնոլորտը չէր յարմարեր այլ ևս իր խանգարուած առողջութեան: Զօրավարն արդէն սրտի հիւանդութիւն ունէր: Հրաժարեալ նախարարը մեծ ծառայութիւն մատոյց իր երկրին՝ չա՛տ տագնապալից ժամանակի մը մէջ: Անբիկլեզ և անխռիր պատժեց նշանաւոր սպաներ, Զիւռլինեէի, Շմիդի, Ռօժէի և Բէլիէռյի պէս զօրավարներ: Երբ ֆրանսական բանակին քննիչ և պատերազմական Բարձր. Խորհրդոյ անդամ Զօր. Նէկրիէ ծանր լեզու գործածած էր կառավարութեան դէմ, բանակէն դուրս հանեց զայն ժամանակ մը, ինչպէս նոյն հաստատամտութիւնը ցուցուց նաև Հէրվէ և Ճօվանինէլլի զօրավարներուն հանդէպ: Կ'ըսուի թէ Զօր. Կալիֆէ ցաւեր է Տրէյֆիւսի գործին վրայ անցնելու օր Երեսփ. Ժողովին մէջ Վալդէք Ռուսոյի ճառին վրայ, որուն մէջ վարչապետը «խարդախ» անուանած էր պատերազմական պաշտօնատան սպաներէն մին. զօրավարին ջիղերուն դպեր է մանաւանդ երբ հակառակերկրի կուսակցութեան անդամներէն խումբ մը իր տեղէն ելնելով խուժեր է դէպ ի նախարարական նստարանը, և «վաշ», «երկչոտ» անուններ է նախարարը:

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ. — Նիւ Եորքէ կ'հեռագրեն թէ Սան Ֆրանչիսքոյի և Ֆիլատէլֆիոյ միջև երկաթուղիին վրայ մէկ միլիոն տոլարի գողութիւն մը պատահեր է: Գողցուած առարկաներն են ոսկիի եւ արծաթի ձողեր որք Ֆրանչիսքոյէն Ֆիլատէլֆիոյ փողերանոցը կ'ղրկուէին դրամ կոխուելու համար:

ՇԱՔԱՐԻ ԿՈՐՈՒՍՏ. — Քուրիօքովքայի (Ռուսիա) շաքարի գործարանը, ամենամեծ ընկերութիւնը բաժնեթուղթի վրայ, հրոյ ճարակ եղեր է: Բոցերէն բնաջինջ եղեր են 150,000 փութ (13 օխա) բիւրեղացած շաքար, և 400,000 փութ զտեալ շաքար: 4 միլիոն ռուպլի վնաս կայ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Պետական Խորհրդոյ քաղաքային ճիւղին անդամ անուանուեցաւ՝ Իզմիրի նահանգին կուսակալի օգնական Հասան պէյ: Հաշուակալութեան դիւանի անդամ անուանուեցաւ՝ Եանեայի և Շքոտրայի քաղաքային քննիչ Համտի պէյ: Պրուսայի կրթական տեսուչ անուանուեցաւ Արքիպելագոսի կրթական տեսուչ Հասիպ էֆ., որուն յաջորդեց Պրուսայի կրթական տեսուչ Սամի պէյ: Էնկիւրիի կրթական տեսուչ անուանուեցաւ՝ Քոսովայի նախկին կրթական տեսուչ Քէմալ պէյ:

Միւթէվաքքի աստիճան տրուեցաւ՝ Գոնեայի Իտարէի Ժողովոյ անդամ Խասա էֆ.ին:

Բ. կարգի Շէֆգաթ պատուանշան տրուեցաւ՝ Ատանայի կուսակալ Պահրի փաշայի կնոջ:

ՓԱՄՓՈՒՇՏԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ.— Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ Զէյթինպուրնուի գործարանին մօտ փամփուշտի գործարան մ'ալ հաստատուի: Արքունի Թնդանօթարանի ամբողջութեանց և շինութեանց վերատեսուչ Հիւսէյին Հասիպ փաշա նոր գործարանին տեղն ու դիրքը ճշտելէ ետքը, անմիջապէս շինութեանց պիտի ձեռնարկուի:

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ, կ'ըսէ Բէյօղլու Լոյտ, յանձնարարած է Ճորճի Բողոմէֆօ Իշխանին որ իր ջերմագին բարեկամութեան թարգման կանգնի Ֆրանց Յովսէփ կայսեր մօտ, երբ Վիեննա երթալով Ն. Վեհափառութեան ներկայանայ:

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Օլկա Թագուհին, ինչպէս ծանուցած էինք, երէկ առտու Պիրէոսէ Պոլսոյ նաւահանգիստ հասաւ արքայական «Ամֆիդրիդ» զբօսանաւով: Թագուհիին կ'ընկերանար իր որդին Քրիստոֆոր իշխանը: Հելլէն դեսպանն և դեսպանուհին և դեսպանատան ու հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնեայք առտուան ժամ 11էն ի վեր կ'սպասէին Եէտիգուլէի առջև յատուկ շոգենաւակով: Ռուս դեսպանատան գործակատարն ալ, դեսպանատան պաշտօնեաներու ընկերակցութեամբ, դիմաւորելու եկած էր Թագուհին «Զեռնամորէց» պահականաւով: Երբ «Ամֆիդրիդ» երևցաւ հեռուէն, դեսպանական շոգեմակոյկն իսկոյն մօտեցաւ անոր, և Հելլէն դեսպանն և դեսպանուհին իրենց հետևորդներով նաւ ելան: Թագուհին սև մետաքսէ շրջազգեստ մը հագած և սև ու ճերմակ փետուրներ կրող գլխարկ մը դրած էր: Դեսպանը բարի գալուստ մաղթեց Թագուհիին, որուն դեսպանուհին ջերմ ծաղկեփունջ մը ներկայացուց: Ապա նաւն սկսաւ յառաջանալ յամրաքայլ: Իրեն կ'ուղեկցէին Ռուսական պահականաւը, դեսպանական շոգեմակոյկն և Ծովային Նախարարութեան կողմէ ղրկուած շոգենաւակ մը: Ժամ 1 1/2ին մօտ «Ամֆիդրիդ» խարսխեց Տոլմապաղչէի առջև, և օսմ. պահականաւն Հելլէն դրօշը պարզեց իսկոյն: Նոյն միջոցին Կայսերական «Ռազպէղ» շոգենաւակը, որուն մէջ կ'գտնուէին Արտաքին Գործոց Նախարար Թէվֆիք փաշա և Կայս. Ա. Թիկնապահ Տավուտ Մէհմէտ փաշա, «Ամֆիդրիդ»ի մօտեցաւ և Թէվֆիք և Մէհմէտ փաշաները նաւն ելնելով յանուն Վեհ. Սուլթանին բարի գալուստ մաղթեցին: Քանի մը վայրկեան ետքը, զբօսանաւ եկան նաև Ռուս գործակատարն և իր հետևորդները, որք նոյն պատուներով ընդունուեցան: Երբ Վեհ. Սուլթանին պատուիրակները մեկնեցան, Օլկա Թագուհին հետևեցաւ անոնց մինչև հիւրանոցին դուռը, և խնդրեց որ իր ջերմագին շնորհակալութիւնները մատուցանեն Ն. Կայս. Վեհափառութեան: Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ, 8 գեղեցիկ կողովներով թարմ պտուղներ և շաքարեղէն ղրկուած էին Թագուհիին: Ժամ 3ին մօտ «Ամֆիդրիդ» ճամբայ ելաւ դէպի Օտեսա: Դեսպանին շոգեմակոյկը մինչև Օ. Թաքէօյ և Ռուս պահականաւը մինչև Գավագ ուղեկցեցան անոր: Զբօսանաւին մեկնած պահուն Անգլիական «Իմհէն» պահականաւը, որ Բրինքիբոյէ կ'դառնար իր մէջէն ունենալով Անգլիական դեսպանն և դեսպանուհին, յատկապէս ողջունեց Օլկա Թագուհին և քանի մը վայրկեան ուղեկցեցաւ անոր:

—«Ամֆիդրիդ» կիրակի գիշեր ժամ 1ին անցեր է Դարդանէլէն, և օսմ. բերդերը թնդանօթի արձակմամբ ողջուներ են Թագուհիին մուտքը: Դարդանէլի զինուորական իշխանութիւնք արքայական զբօսանաւը գացեր և բարի գալուստ մաղթեր են Թագուհիին: «Ամֆիդրիդ» երէկ առտու ժ. 4ին անցեր է Վոսփորի նեղուցէն և օսմ. բերդերէն զինուորական պատիւներ ընծայուեր են կրկին:

—«Ամֆիդրիդ» ունի 137 նաւաստի: Հրամատարն է նաւապետ Պուտուրիս:

ՀԱՆՔԵՐԸ.—Կայսերական նոր Իրատէ մը հրամայած է որ այսուհետև հանք խուզարկելու արտօնութիւն չի տրուի օտարականներու: Այս հրաման հաղորդուած է գաւառական իշխանութեանց:

ԼՈՒՑԿԻԻ առևտուրը Թուրքիոյ մէջ մենավաճառի վերածելու խնդիրը կարգադրուելու վրայ է, կ'ըսէ Մոնիթէօռ:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ քարիւղին գինն ինկած է Եւրոպայի մէջ:

ԲԱՐԱՓՆԵՐՈՒ արտօնատէր Միչէլ փաշա, ինչպէս գրած էինք, Պոլիս պիտի գայ ի մօտոյ: Կ'ըսուի թէ Միչէլ փաշայի գալն առնչութիւն ունի Բարափանց գնման խնդրոյն հետ:

ՆՈՐ ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ մը կազմուած է, անդամակցութեամբ Արտաքին Գործոց պաշտօնատան ընդհ. քարտուղար Նուրի պէյի, Կայս. Պալատան Ա. Թարգմանիչ Տավուտ էֆ.ի, Բ. Դրան Իրաւագէտ խորհրդական Հագգը պէյի և Ռուս դեսպանատան Ա. Թարգման Մ. Մաքսիմովի: Ցանձնաժողովն իր առաջին նիստը գումարած է շաբաթ օր:

ՍԱՄՈՍԻ Իշխան Քոստոֆի Վայանի էֆ. նախընթաց օր Կայս. Պալատ գնաց:

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղւոյն համար պէտք եղած 6 վայրաշարժները, ինչպէս յայտնի է, նուաղուրդի դրութեամբ պիտի գնուին: Հանրօգուտ Շինութեանց պաշտօնատան մասնագէտ խորհրդական Սէրվիչէն էֆ. նուաղուրդի մասնակցող գործարաններուն համար պայմանագիր մը խմբագրելու ձեռնարկած է: Ծովային Նախարարութիւնը պատրաստել կուտայ այժմ վակոնի նմոյշ մը, որ եթէ հաւնուի, ուրիշ 14 հատ ևս պիտի շինուին 20—25 օրուան մէջ:

—Նախարարաց Խորհուրդն իր վերջին նստին մէջ զբաղած է Հիճազի երկաթուղւոյն խնդրով ևս, և նկատողութեան առնելով ծախուց մասին պատրաստուած տեղեկագիր մը, երկարօրէն խորհրդակցած է շինութեանց համար հարկ եղած գումարին հայթայթման միջոցներուն վրայ:

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԻՆ վերակազմութեան առթիւ Ծովային պաշտօնատան և Ճէնովայի Անսալտօ նաւարանին միջև երէկ կնքուած նոր պայմանագրութեան համաձայն, 8 զրահաւորներու ներքին մասերն առ առաւելն 22 ամսուան մէջ պիտի նորոգուին և կատարելագործուին: Քրուբի զինագործարանի վարչութիւնն ալ յանձն առած է նոյնքան ժամանակամիջոցի մը մէջ նաւարանին յանձնել զրահաւորներուն սպառազինման յատուկ թնդանօթները, որք 5 ամսուան մէջ պիտի կրնան զետեղուիլ: Ուրեմն 27—28 ամսուան մէջ պիտի աւարտի Օսմ. նաւատորմին վերակազմութեան գործը:

—Ցիշեալ 8 զրահաւորներու համար 208 Քրուբի թնդանօթ պիտի պատրաստուի մեծ և փոքր չափով: Այս մասին հարկ եղած պայմանագիրը կնքուելու վրայ է:

ԻԶՄԻՐԻ ԺԱՆՏԱԽՏԸ. — Միկրոբաբանական աշխատանոցի բժիշկներէն Տքթ. Նուրի պէյ, որ Առողջապահական Խորհրդոյ որոշմամբ Իզմիր գացած էր, հեռագրով տեղեկագրած է թէ ժանտախտէ բռնուած երկրորդ հրեայի երեք անգամ Եէրսէնի շիճուկ ներարկած է և ասոր վրայ մեծ բարւոքում մը սկսած է նշմարուիլ հիւանդին վրայ: Տքթ. Նուրի պէյ ծանուցած է միանգամայն թէ ժանտախտի մանրէն այս անգամ ևս յաջողած է գտնել:

—Իզմիրի մէջ պատահած ժանտախտի երկրորդ դէպքին առթիւ, ինչպէս գրած էինք, յատուկ յանձնաժողով մը կազմուած է նախագահութեամբ կուսակալին: Ցանձնաժողովոյ կ'անդամակցին Նահանգին դէր—կուսակալ Ասըմ պէյ, զինուորական հրամատար Հաճի Օսման փաշա, Թաղապետութեան նախագահ Հաճի Էյրէֆ փաշա, Իտարէի Ժողովոյ անդամ Ապտիւլգատիր փաշա, զինուորական հիւանդանոցի բժշկապետ Ֆաիգ պէյ, Գասապայի երկաթուղիին տնօրէնը, քարանթինայի բժիշկն և այլ պաշտօնական անձեր: Ցանձնաժողովն առողջապահական բացառիկ տնօրինութիւններ ըրած է քաղաքին մաքրութեան, ինչպէս նաև երթևեկութեանց կայաններու վրայ ամենախիստ հսկողութիւն կատարելու մասին: Զինուորական շղթաներ և մաքրանոցներ հաստատուած են զանազան տեղեր: Որոշուած է բոլորովին այրել և ջնջել այն հին զգեստներն ու գոյքերը, որք Աղեքսանդրիայէ և ուրիշ վարակեալ տեղերէ բերուած են ասկէ առաջ: Նոյնպէս որոշուած է Իզմիրի Պիթ Բազարին մէջ ծախուած հին զգեստներն ապանելու և անոնց վրայ յատուկ կնիք մը զարնել մաքրուած ըլլալն հասկցնելու համար: Այն հին զգեստներն ու գոյքերը, որք այդ կնիքը չեն կրեր, պիտի գրաւուին և պիտի այրուին: Ցանձնաժողովոյ որոշմամբ, բժիշկներ և դեգրօ գործ մը ամէն օր կ'քննեն հրեշտակ թաղերն և կ'հսկեն ողջապահիկ միջոցներու գործադրութեան:

—Միկրոբաբանական աշխատանոցի տնօրէն Տքդ. Նիքոլ բժշկական խորհրդակցութեան մը մէջ յայտարարած է թէ վտանգը կրնայ անհետացած նկատուիլ ձեռք առնուած միջոցներու շնորհիւ: «Իզմիրի ժանտախտը, յարած է Տքդ. Նիքոլ, շատ թեթև բան մ'է: Արդէն ես երբեք վախցած չեմ ժանտախտէն: Ծաղկախտն անկէ շատ աւելի մտահոգութիւն պատճառած է ինծ: Ժանտախտը կրնայ բուժուիլ Տքդ. Եէրսէնի շիճուկով, որ գիտութեան էն հրաշալի գիւտերէն մէկն է: Իզմիր գտնուած ատենս յանձնարարեցի շիճուկ ներարկել առջի հիւանդին (Եուսէս Ավրայումի) հետ հաղորդակցողներուն: Անոնցմէ ոչ ոք վարակուեցաւ:» Տքդ. Նիքոլ յայտնած է միանգամայն թէ Իզմիր ներածուած ապրանքներէն յառաջ եկած է ժանտախտը, զի անոնք յարմար փոխադրիչներ են ժանտախտի մանրէին:

—Մայիս 14/27ին Իզմիրի մէջ հրեայ մը մեռած է: Քննութեամբ հաստատուած է թէ սրտի հիւանդութենէ առաջ եկած է այս մահ:

—Վերջին լուրերու նայելով ժանտախտը կ'ճարակի Պարսկաստանի մէջ:

—Բորդ—Սաիտի մէջ շաբաթ օր 2 դէպք և 2 մահ պատահած են:

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՏՈՒՐՔԸ.—Պետական Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է կայս. Իրատէով, գաւառներու մէջ նոր կալուածահամար կատարուած միջոցին կալուածական տուրքէն անվճար մնացած պարտքերը պիտի գանձուին գնահատիչ պաշտօնէից կողմէ դրուած նոր տուրքերու համաձայն: Հարուստ և աղքատ ամէն կալուածատէր պիտի կրնայ օգտուիլ այս որոշումէն, սա՛ տարբերութեամբ որ հարուստները մէկ անգամէն պիտի վճարեն իրենց կալուածական պարտքերը, իսկ աղքատները՝ մաս առ մաս: Այս որոշում հաղորդուած է բոլոր գաւառային իշխանութեանց:

ԽԱՐԲԵՐԴԻ դատական պաշտօնէից ոմանց դէմ գանգատներ հասած են Պետական Խորհրդոյ, որ Դատական Նախարարութեան յանձնած է խնդիրը:

ԴՐԱՄԱՏԵՐՆԵՐՈՒ խմբակ մը, որոցմէ ոմանք Շիրացի, Սամոսի մէջ առանձնաշնորհեալ Պանքա մը հաստատելու ձեռնարկներ կ'ընեն:

ՖԻՋԱՆԻ մէջ նոր զօրանոց մը պիտի շինուի 30,000 դրշ.ի ծախքով:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Կայսերական հնութեանց թանգարանի տնօրէն Համտի պէյ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Մեծ—Եպարքոսին հետ:

—Պարսկական և Պելժ դեսպաններն երէկ Բ. Դուռն երթալով յաջորդաբար տեսակցեցան Մեծ—Եպարքոսին և Արտաքին Գործոց Նախարարին հետ:

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ վարժարանի դասախօսութիւնք դադրեցան երէկ: Քննութիւնք պիտի սկսին Յունիս 1/14ին:

ԱՐԵՒԵԼԱԳԷՏ Մ. Վամպէրի երէկ մայրաքաղաքէս Բէնչա ուղևորեցաւ: Մ. Վամպէրի մօտերս Պոլիս պիտի դառնայ՝ ներկայ գտնուելու համար նոր համալսարանին բացման արարողութեան:

ԼՈՆՏՈՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ընկ.եան ներկայացուցած տեղեկագրին մէջ, Մ. Վօկան Քօրնիշ կ'քննէ այն փորձերն որք Սուէզի ջրանցքին մէջ կատարուեցան, հոն հաւաքուող աւազի կոյտերն արգիլելու համար: Փորձուած բոլոր տունկերն արդիւնք մը տուած չէին այս անձրև երկրին մէջ, երբ վերջապէս դիմուած եղաւ [illegible] անուն տունկին, որ հարաւային կիսագունտի յատուկ ըլլալով, անձրևի պէտք չունի: Իր արմատներն աւազին մէջ կ'մխուին և մինչև գետինը կ'հասնին: Այս ծառեր երաշտութեան ու խոնաւութեան կ'դիմանան: Քսան եւ հինգ տարի առաջ իբրև փորձ Իսմայիլիայի մէջ տնկուելով, այնքան շուտ աճեցան որ այսօր գրեթէ 18 մէտր բարձրութեան մը հասած են, կ'յուսացուի ուրեմն որ այս միջոցով կարելի պիտի ըլլայ աւազի կուտակումն արգիլել Սուէզի ջրանցքին մէջ:

ՎԻՊԱՑԻՆ ՈՃԻՐՆԵՐ. — Սեւերեկէ կ'գրեն մեզ. —«Նիւրատի մօտերը գտնուող Քեախթէ գաւառակի գիւղերէն միոյն մէջ հետևեալ ահռելի դէպքը պատահած է, Հայր մը իր երկու ամուսնացեալ զաւակներէն միոյն կ'պատուիրէ սա մը ցորեն ջաղցնել և ալիւր շինել տալ, որպէս զի տանիլ հաց եփեն: Ջաղացքին մէջ շատ բազմութիւն ըլլալով, տղան կ'խորհի թէ մինչև առտու սպասել հարկ պիտի ըլլայ կարգն իրեն գալու համար, ուստի մութը կոխելուն պէս տուն կը վերադառնայ իր տարած ցորենով և տանը իր ծնողքին խմացնելու կ'երթայ կ'պառկի: Միւս եղբայրը կը նշմարէ թէ հօրմէն բով մէկը կը գտնուի որ անշուշտ սրիկայ մը ըլլալու է: Ուստի յուզեալ վիճակի մէջ կ'երթայ հօրը պատմել իրողութիւնը: Հայրը՝ վրէժխնդրութեամբ լեցուած՝ կ'պատուիրէ տղուն որ ձայն չհանէ և ինք հրացան մը ի ձեռին հօրմէն դրան առջև կենալով, տղան սենեկէն դուրս կ'ղրկէ ուրիշ հրացանով մը սպաննելու համար այդ թշուառականը: Տղան մեղմով կ'մօտենայ եղբօրն անկողնին և հրազէնը կ'պարպէ: Զարհուրելի ձայն մը կ'թնդայ յանկարծ. —«Օ՜հ, եղբա՛յր, սպաննեցիր զիս...»: Խեղճ եղբայրասպանը՝ խելագար՝ դուրս կ'խոյանայ, բայց հայրը, որ դրան առջև կ'սպասէր, կարծելով թէ իրենց տան պատիւը գողցող թշուառականն է փախչողը, հրազէնը կ'պարպէ եղբայրասպան որդւոյն վրայ եւ գետին կ'փռէ զայն: Վերջապէս ահռելի իրականութիւնն հասկնալով, խեղճ հայրը՝ սարսափահար՝ դողդոջը կուրծքին կ'մխէ և ինքն ալ ընչասպառ գետին կ'տապալի»:

ԴԱՆԻՈՑ Վալտէմար իշխանն անցեալ երեքշաբթի Սուտա (Կրետէ) հասեր է դանիական թնդանօթանաւով մը:

ԱՓՐԻԿԵԱՆ Տրիպոլսոյ հօլանտական հիւպատոսն հրաժարած և հրաժարականն ընդունուած է իր կառավարութենէն:

ՄՈՐՖԻՆԱՄՈԼ ՕՐԻՈՐԴ.— Իզմիրի մէջ Զիվիլի Տիվար բնակող օրիորդ մը, Մ. Լ., որ կատարեալ մորֆինամոլ մ'էր, երկու օր առաջ իր սովորական ներարկումը կատարած միջոցին բորբոքում մը կ'գոյ իր մարմնոյն մէջ, և քիչ ետքը կ'մեռնի ահռելի ջղաձգութիւններով:

ՄԱՔՍԱՅԻՆ պաշտօնեաներէն ոմանք Եւրոպա պիտի ղրկուին՝ մաքսային գիտութիւններ ուսանելու համար:

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵՆԷ արտաքսուած Սէյֆէտտին անուն անձն երէկ Թօփգաբուի մէջ ծանրապէս վիրաւորեց 18 տարու Միքայէլ անուն պատանին և փախաւ, բայց քիչ ետքը ձերբակալուեցաւ:

ՆՈՐԱԾԻՆ տղու մը դիակը գտնուեցաւ նախընթաց առտու Մէտրապօլոսի զօրանոցին ծովեզրէն: Խեղճ մանուկին բերանը քուրջեր թխմուած էին և վզին շուրջն ալ թաշկինակով կապուած էր: Ցայտնի էր թէ ոճրագործները խեղդելէ ետքը ծով նետած էին զայն, ուր մնացած էր երկու օրի չափ:

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ փորձ մը տեղի ունեցաւ երէկ ի Պէշիքթաշ: Շքոտրացի Իսմայիլ անձին փորը մխեց, և ցաւին սաստկութենէն ինքզինքը վար նետեց իր սենեկին պատուհանէն: Աղիքները դուրս թափած էին, Ոստիկանութիւնն իսկոյն հիւանդանոց փոխադրել տուաւ զայն:

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Չմշկածագէն Պատրիարքարան հասած գրութենէ մը կ'տեղեկանանք թէ Ապրիլ 5ին ընկոյզի մեծութեամբ երկու ժամու չափ սաստիկ կարկուտ տեղալով, ժողովուրդն յուսահատութեան մատնուեր է. հայերու թէ՛ հացաբոյսերն և թէ ծառերը բնաջինջ եղած են, միւս գիւղերու մասին տակաւին տեղեկութիւն հաղորդուած չէ:

—Գաւառային խարխուլ եկեղեցեաց վերաշինութեան համար, Խառն Ժողովոյ որոշմամբ ասկէ առաջ Պատրիարքական շրջաբերականաւ յանձնարարուած էր մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներու, որ կիրակի օրեր եկեղեցեաց մէջ պնակ շրջաբերելով, արդիւնքը՝ այդ նպատակաւ որոշուած գանձապահի մը միջոցաւ ղրկուի Պատրիարքարան: Եկեղեցիներէ ոմանք յանձնարարութիւնն յօժարութեամբ կատարեցին մէկ քանի ամիսներ, իսկ ոմանք ալ բնաւ չպատասխանեցին եղած հրաւէրներին, միայն Բերայի Թաղ. Խորհուրդն անխափան կը շարունակէ ցարդ կանոնաւորապէս ղրկել ամիս առ ամիս Բերայի եկեղեցիներուն մէջ հաւաքուած գումարները: Ս. Պատրիարքն որոշեց օրհնութեան գիր մը յղել Բերայի Թաղ. Խորհրդոյ գանձապահին և միւս կողմէ յանձնարարել բոլոր մայրաքաղաքիս Թաղ. Խորհուրդներուն որ իրենց առջևն ալ ջանքն ի գործ դնեն նպաստելու համար այս կարևոր գործին յաջողութեան:

—Սկիւտար Ս. Խաչի Թաղ. Խորհուրդը՝ Ս. Կարապետի և Գուզկունճուքի Թաղ. Խորհուրդներուն հետ համախորհուրդ՝ յանձնաժողով մը կազմած է, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ տեղւոյն գերեզմանատան շինութիւններն աւարտել և Շիշլիի գերեզմանատան նման թաղերու բաժնել և կանոնաւոր վիճակի մը վերածել: Ցանձնաժողովին մէջ կ'գտնուին երեք թաղերու Թաղ. Խորհուրդները ինչպէս նաև բանիրուն և աշխոյժ երիտասարդներէն ներկայացուցիչներ: Ցանձնաժողովը ձեռնարկած է այժմ յատակագծի մը պատրաստութեան, որուն համեմատ ըլլալիք ծախքն որոշուելէ յետոյ, բանակցութեան պիտի սկսուի Ցունաց Թաղ. Խորհրդին հետ, վասն զի Ցունաց գերեզմանատունն ալ մերինին հետ միևնոյն շրջափակին մէջ կ'գտնուի: Զի կարծուիր որ Ցոյներուն հետ ըլլալիք բանակցութիւնն ապարդիւն ըլլայ, բայց ամէն պարագայի մէջ Ցանձնաժողովն եթէ դժուարութեան մը բախի Ցունաց կողմէ, որոշած է պատով մը բաժնել երկու գերեզմանատուններն և դարձնել հարկ եղած բարեփոխութիւնները կատարել:

—Նախընթաց օր Ցունաց Տ. Կոստանդիանոս Պատրիարքին անուան տօնախմբութիւնն ըլլալով, Պատրիարքական փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Եպս. Ճէվահիրճեան, ընկերակցութեամբ Բ. գործակատար Ցարութիւն էֆ.ի, Ցունաց Պատրիարքարանը գնաց և ի դիմաց Ս. Պատրիարքին շնորհաւորական այցելութիւն տուաւ Տ. Կոստանդիանոս Պատրիարքին:

—Նիկոմիդիոյ Թեմէրէն Բազար գիւղին մէջ, որ Պրուսայի կուսակալութեան ներքեւ կ'գտնուի, հողային սեփականութեան խնդիր մը ծագած ըլլալով, Պրուսայի կուսակալն յատուկ քննիչ մը ղրկեր է նոյն գիւղը՝ ճշտելու համար խնդրոյ առարկայ եղած հողերուն սեփականութեան իրաւունքը:

—Վանէն կ'գրեն թէ Աղթամարայ Կաթող. Փոխանորդ Տ. Արսէն Վ. Վան գացեր է զանազան գործերու կարգադրութեան համար:

—Ռոտոսդոյէ կ'գրեն մեզ Մայիս 19 թուով.— «Առաջիկայ Ցուլիսին կատարելի Պրուսայի Արեւելեան Որբանոցի հիմնարկութեան 25ամեայ յոբելեանի բարեպաշտ առթիւ՝ քաղաքիս մէջէն հետևեալ նուիրատուութիւնք եղած են նոյն Որբանոցի համար.—Տ. Ցովսէփ Եպս. Այվազեան 108 դրշ., Տքդ. Մովսէս Տիրանեան և Միրտիչ Մէհմէտէեան էֆ.ք 20ական, Ցակոբ Բրավատալեան, Պետրոս Զիւլիւֆեան և Ցովհաննէս Կ. Փափազեան էֆ.ք 10ական, Գէորգ Քիստորեան էֆ 9, Թադէոս էֆ. Պէզիրճեան 8, Կարապետ էֆ. Ճինկէօզեան 7, Միհրան էֆ. Սնանեան, Միքայէլ էֆ. Աւետիսեան և Օր. Սաթենիկ Ուզունեան 5ական. Գումար 217 դրշ.»

«—Վիճակիս Առաջնորդ Հայրն իր թեմական այցելութիւններէն դեռ վերադարձած չէ:

«—Բչ. երեկոյ ժամ 10ին հոս ալ տեսնուեցաւ արեգական խաւարումը, զոր շատեր սևցուցած ապակիով կ'դիտէին, հարկաւ առանց բան մը հասկնալու:

«—Բողոքական Հայոց վարժարանի տարեկան հարցաքննութիւնները կատարուեցան Մայիս 16ին և 17ին ի ներկայութեան կարող քննիչներու:»

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՊՐԵՏՈՐԻԱ ՊԱՇԱՐՈՒԱԾ

ԼՈՆՏՈՆ, 4 Ցունիս.— Լաֆանի գործակալութիւնը կ'ըսէ թէ Անգլիացիք յաջողեցան պաշարել Պրետորիա: Կ'կարծուի թէ քաղաքապետն Անգլիացւոց պիտի յանձնէ Պրետորիա, երբ այս մասին բացորոշ հրաւէր մը ընդունի:

—Քանի մը հեռագրեր կ'ըսեն թէ Պօէրք նորէն կ'համախմբուին: Պօէր Զօր. Տըլարէյ կ'հաւաստէ թէ Պօէրք չեն վհատած և դեռ կ'յուսան թշնամին ետ մղել[!]:

ԲԷՐԴԱՈՒՆ. — Բարեյուսոյ Նախարարապետ Մր. Շրայներ իր ծրագիրը պիտի ներկայացնէ Աֆրիքանտէրներու ընկերակցութեան, ուրկէ պիտի հրաժարի եթէ հաւանութեան չարժանանայ իր ծրագիրը:

—Վերջին տեղեկութիւնք կ'հաստատեն Չին կառավարութեան անզօրութիւնը Կռփամարտիկներու դէմ: Բազմաթիւ օտարականներ կ'փախչին: Կացութիւնը վերջին աստիճան ծանր է:

—Շանկայէ հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ պելժիացի չորս ճարտարագէտներ սպաննուեցան Կռփամարտիկներու կողմէ:

—Լոնտոնի մէջ մտահոգութիւն կ'տիրէ Քումասիէ (Աշանդիններու երկիր) բնաւ լուր չառնուելուն համար: Կառավարիչը տասն օրէ ի վեր ո՛ւր է տեղեկութիւն հաղորդուած չէ:

ՀՌՈՄ.—Երեսփ. վերջին ընտրութեանց մէջ 225 նախարարականներ, 72 ծայրագոյն ձախակողմեաններ և 82 ընդդիմադիրներ ընտրուեցան: Հռոմի մէջ ժողովրդային թեկնածուներն յաղթանակ տարին: Ընկերվարական Մէնօ յաղթեց նախկին նախարար Քօլոմպոյի: Արդի նախարարներէն հինգը, ինչպէս նաև Զանարտէլլի և Քրիսբի վերընտրուեցան:

ՊՐԻՒՍԷԼ.—Անգլիացի մը Պրիւսէլի թրանվայեան ներկայացուցիչ Տր. Լէյտոսի քարտուղարին վրայ յարձակելով, անոր գլխուն կապարեայ կոթով գաւազանի մը հարուած իջեցուց:

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՑ

ԲԱՑՈՒՄ Մայիս 23/5 Ցուն.

Օսմ. Թուրք. Մէջիտ. Դ. Օ. Ո.		25	15
» » ժամ 4 ու կէսին		25	13½
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	117	—
Թրամուէյ բաժնեթ.	դրշ.	662	½
» պարտաթ.	Ֆր.	479	—
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Ֆ. Օ	4	42½
Տէրքոսի Ջուրի Ընկ.	Ֆր.	293	—
Բաղտատ Կ. Պոլսոյ	Փ. Կ.	469	—
Անատոլուի Երկթ. պարտթ.	»	500	—
» » բժնթ. Ա. Ո.		9	17
Եգիպտ. Քրէտի Ֆոնսիէ	Ֆր.	262	—
Թրանսվալ	»	88	½

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ մէկ օրուան	Ոսկի	0.75	
» ութ օրուան	»	1.90	
Րումէլի Երկթղ. »	Ֆր.	—	—

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

20 Ֆրանքնոց	դրշ.	87	13
Անգլիական ոսկի	»	110	02
Ռուս Էմփէրեալ	»	90	10
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	03
Բէշլիկ	»	51	07
Մէթալիք	»	98	—
Ռուսական Թղթադրամ	»	8	61

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղշ.	109	—
» » » Առևտր. Թղթ.	»	108	¾
» չէք	»	109	37½
Բարիզ 3 ամիս Պնքյ. ի Թղթ.	Ֆր.	23	05
» » » Առևտր. Թղթ.	»	23	10
» չէք	»	22	86¼
Վիեննա մանտա 8 օր	քուրօն	22	08
Պերլին չէք	մարք	18	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 3 Ցունիս

Օսմ. Թուրք. Մէջիտ. Բ.	Ա. Ս.	46	25
» » » Գ.) բոնտ.	»	23	—
) գուփ.	»	23	—
» » » Դ.	»	26	12
Օսմ. Կայսր. Պանքա	»	12	87
[illegible] Երկաթուղի	»	09	50
Փոխառութիւն [illegible]	»	83	—
Եգիպտական միացեալ	»	104	25
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	102	63
Իտալական	»	94	75
Հելլէնական 5%	»	40	50
Իսպանիա	»	33	—
[illegible] 4%	»	45	50
Պուլկ. փոխառթ. 1888	»	83	—
» նոր 6% 1892	»	83	—
[illegible]	»	25	37½
Թրանսվալ	»	3	56
Դրամադեկչ	»	3	½

ԲԵՐԼԻՆ, 3 Ցունիս

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	—	—
Րումէլիի Երկաթուղի	»	115	90
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս	»	20	285
Դրամադեկչ	»	5	—

ՓԱՐԻԶ, 3 Ցունիս

Օսմ. Թուրք. Մէջիտ. Գ.) բոնտ.	Ֆր.	23	42
) գուփ.	»	23	42
» » » Դ.	»	26	42
Րումէլիի Երկաթուղի	»	119	—
Օսմ. Կայսր. Պանքա	»	575	—
Օսմանիյէ	»	427	—
Ֆրանս. Ռէնթ 3%	»	101	45
Ռիօ Թինթօ	»	1077	—
Պանք տը Բարի	»	—	—
Իտալական Ռէնթ	»	95	70
Սպանիական արտաքին	»	73	07
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	165
Թրանսվալ	»	89	75
Դրամադեկչ Ֆրանս. Պանքայի		3	—
Տէֆանս Լօն, նոր ձեւ	»	—	—

ՎԻԵՆՆԱ, 3 Ցունիս

Փոխան. Բարիզի վրայ	քուրօն	—	—
» Լոնտոնի վրայ	»	242	20
Րումէլիի Երկաթուղի	»	114	—
Օսմ. Ռէժի	»	290	—
Դրամադեկչ		4	½

ԽԻՍՏ ԳԵՂԵՑԻԿ և ընտիր ապրանքներ ծախու հանուած են Նոր Օ ԲՐԷՆԹԱՆ վաճառատան մէջ. Բերա, Պօն Մարշէի դիմաց. պէտք է գիտնալ որ այս ապրանքներն անհաւատալի կերպով աժան են, որովհետև վաճառատունէն ուղղակի կ'հասնին և պզտիկ շահով մը կ'ծախուին: Հասարակութիւնն ուրեմն խիստ շահաւոր պայմաններով և չափաւոր գիներով պիտի կրնայ գնել եղանակին համար իրեն պէտք եղածը, ինչպէս քօրսաժի և պլուզի համար մետաքսէ կերպասներ, լաւ տեսակէ և նոր գծագրութեամբ, մէթրօն 10, 12 և 14 դրուշի. Թաֆթա կլասէ, երաշխաւորեալ իր դիմացկունութեան համար, ամէն նոր գոյներով՝ մէթրօն 12 և 14 դրուշի: Ֆանթէզի մետաքսէ կերպասներ ամբողջ քօսթիւմի համար, մէթրօն 15, 18, 20 և 25 դրուշի. բուրդէ և բրդախառն մետաքսէ նուվօթէ խիստ գեղեցիկ կերպասներ, մէթրօն 6 դրուշէն սկսեալ. լաւ տրականի բէլերիններ 95 և 120 դրուշի. Թաֆթայէ ժիւբօններ խիստ դիմացկուն 90 և 105 դրուշ. պլուզներ և քօրսաժներ թաֆթա իւնի կամ ֆանթէզիով կարուած և գեղեցիկ կառնիթիւրներով 95, 105 և 120 դրշ.ի ընտիր տեսակէ թաֆթա էքոսէ հովանոցներ 35 դրուշի. ևայլն, ևայլն:

Այս վերը ծանուցուած ապրանքներէն ի զատ, մեր վաճառատան մէջ կ'գտնուի կատարեալ մթերք մը ճոխ ապրանքներու, ինչպէս Բարիզեան շինութեանց ամէնէն գեղեցիկ մետաքսեղէնաց և բրդեղէններու, խիստ գեղեցիկ պրոտէ քօսթիւմներ. բէլերիններ՝ ամենագեղեցիկ կարնիթիւրներով և վերջին նորաձևութեան վրայ շինուած: Այս ամէն ապրանքներն ևս խիստ չափաւոր գիներով կ'ծախուին:

ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

PHŒNIX FIRE OFFICE

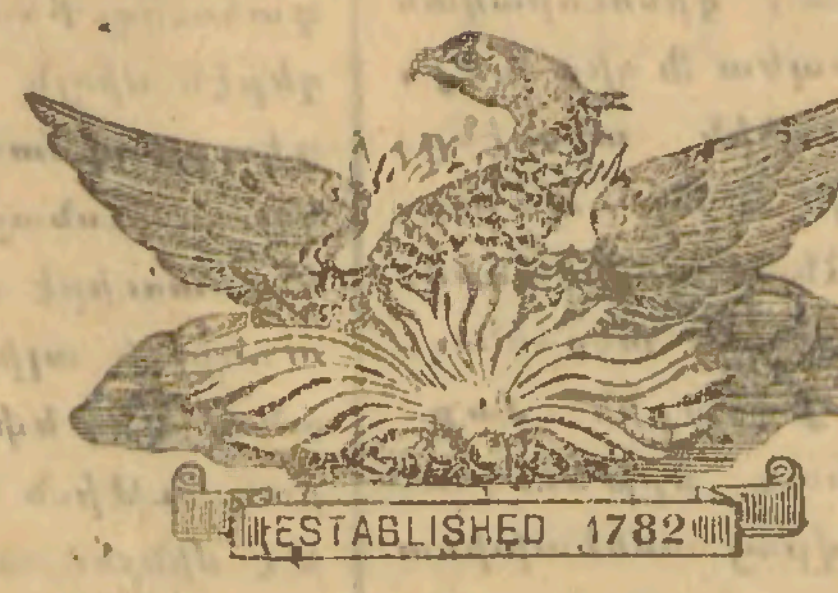
ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՖԻՆԻՔՍ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,200,000 — ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ ՅԱՄԻՆ 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, առևի հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է որոյ բաժնետարք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխն եւ պահեստի գումարը կը հասնին 4,000,000 անգլ. ոսկիի։

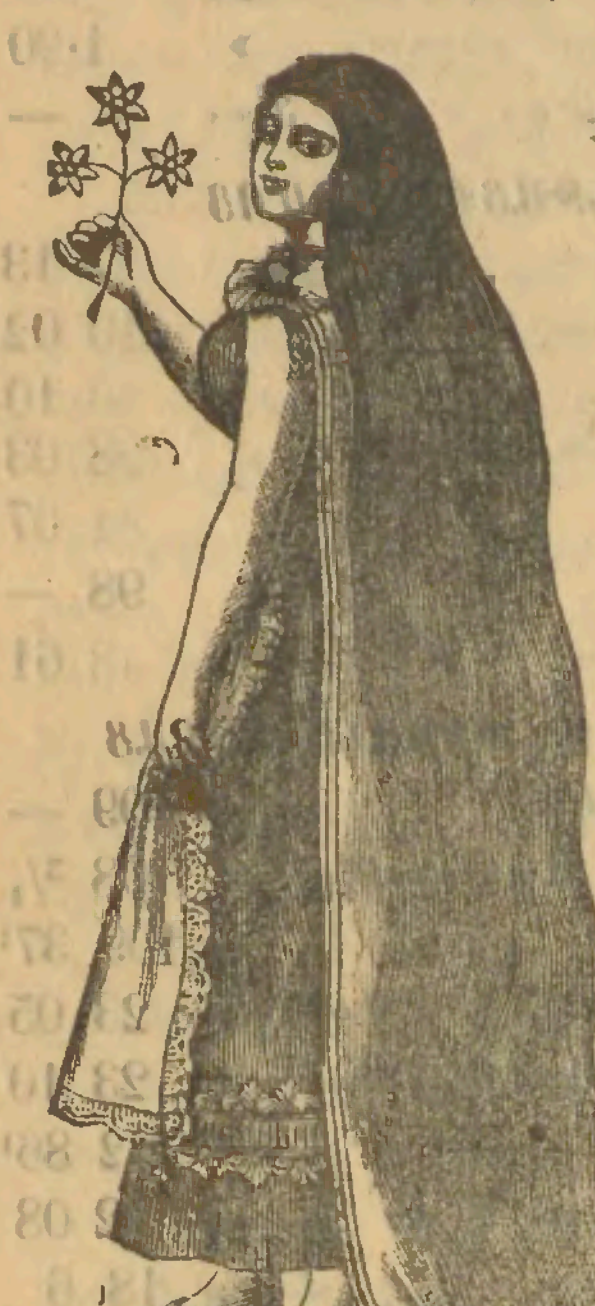
ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 22,000,000 անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ Ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի եւ կայծակի կալուածք, կարասիք եւ ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք եւ միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասները։

Հ. ՍՈՒՐԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ եւ Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս Խան, գետնայարկ թիւ 1։

ԽՍ ԱՆՆԱ ՇԻԼԱԿ

185 սանտիմեթրական երկայնութեամբ խիտ մազերով, զոր սոսկացած եմ տարիներ մը չափ գործածելով իմ հնարած օծանելիս (բոմատ), կրնամ հաստատել թէ այս օծանակը բժշկական ամենաշահաւոր հեղինակութեանց կողմէ ճանչցուած է իբր աշխարհի միակ միջոցն հերաթափութեան դէմ, և իբր միակ սատարը մազերու աճման ու գլուխի խորթին զօրացման։ Այս օծանակը կ'չատցնէ նաև երիկ մարդոց մորուքն և մազերուն ու մորուքին կուտայ խտութիւն մը և բնական փայլ մը, ու կ'արգիլէ անոնց ճերմկնալը։ Ռեճլամ մը չէ այս։ Օծանակին յաջողութիւնը կատարելապէս երաշխաւորուած է։

Յ. Գ.—Ամէն անոնք, որ այս օծանակն և անոր յարակից լուացման ջուրը 6 ամիս գործածելէ ետքը օգուտ մը չեն տեսներ, իրաւունք պիտի ունենան իրենց վճարած դրամը ետ առնելու։ Օծանակի ամանին գինն է 5 ֆր., իսկ լուացման ջրոյն ծրարը 1 ֆր.։ Հասցէ՝ Աննա Շիլակ, Վիեննա (Աւստրիա), Սայլերկասէ, թիւ 5։ Արեւելքի համար վաճառման մթերանոցներն են՝ Բ. Պ. Կրոս և ընկ., Նուրսաֆոնեան խան, Պոլիս։ Կ'ծախուի նաև Պոլիս, Եէնի Ճամի, Ժ. Ռ. Պէնզոնանայի քով. Կալաթիա, Քարաքէօյ, Պէնզոնանս եղբարց քով. Բերա, Օ Ֆապրիք Բէհինի. Պալաթ, Ժ. Մէվիլեայի Լա Բօնֆիանս գործարանին մէջ և Խալէպ, Նաւահանգստի մօտ, Սիմոնովոյ Բաղանիք գործարանը։

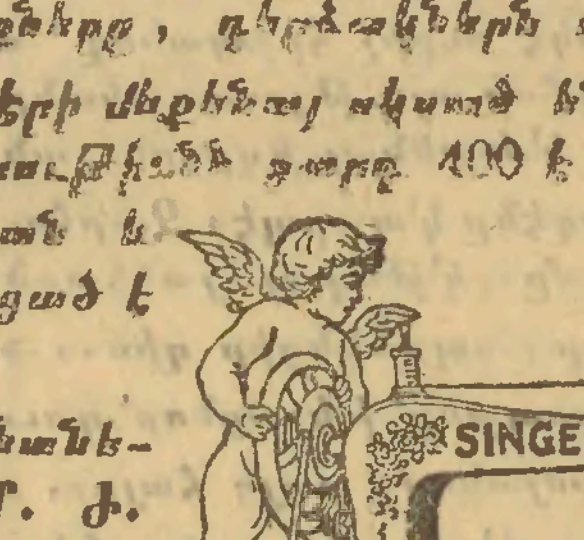
ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ

Ժ. ՆԱՅՑԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները դուռս անգլ. պաշտօնեայ ստկանութեամբ աշխարհի ամէն կողմը տարածուած են, և ջեռոր ջերմեկերը, գործաւորներ ու կօշկակարները լավ Սինկէրի մեքենայ ունեցած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութեան ցարդ 400 է ուսկի պատուոյ վկայական և յաջողմանց շքանշան ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներուն մէջ։

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայաղինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է։

Սինկէրի մեքենաները կ'վաճառուին՝ Բերա, Շիշլի Ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

Ղալաթա) Սինկէր Խան, Թիւնէլին ետեւ։
) Թրամվայի կայարանին դիմաց։
) Սուլթան Համամ Թիւ 2։

Ստամպոլ) Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիօնին դիմաց Թիւ 13։

Կեցծերէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է։

ԷԼԻՔՍԻՐ ԹԻՋԻ

Պաղ առնելու, քնատութեան, չափազանց ուտելու եւ ուրիշ գեղծումներու պատճառով շատ անգամ ստամոքսի խանգարում կ'ունենայ մարդ եւ եթէ չ'փութայ զայն դարմանել, կարեւորութենէ զուրկ համարուած այս թեթեւ տկարութիւնը ծանր հետեւութիւններու կը յանգի։ Ստամոքսի անհանգստութենէ ու դժուարամարսութենէ տառապողներ անմիջապէս կը վերստանան իրենց առողջութիւնը եթէ քիչ մը ԷԼԻՔՍԻՐ ԹԻՋԻ առնեն, որ մեծ հռչակ հանած է ու ամէն առաջնակարգ հիւանդանոցի մէջ շնորհակալութեամբ ընդունուած։ Եւրոպայի մէջ ամէն տուն գրեթէ կը գտնուի ԷԼԻՔՍԻՐ ԹԻՋԻն զոր ստամոքսի հիւանդութեանց, դժուարամարսութեան, քացխելու եւ փսխումի դէմ գործածելով վայրկենապէս կ'օգտուին անոր հրաշալի ազդեցութենէն։ ԷԼԻՔՍԻՐ ԹԻՋԻ, ամէն դեղարաններու ու մթերանոցներու մէջ կը ծախուի։

ԼԱ ԲՈՒՎՈՒԱՅԱՆԴ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՅ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ

Կ'ԳՈՐԾԷ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՒՂՂԱԿԻ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԻՍԿԱԿԱՆ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒԻՆ ՆԵՐՔԵՒ

Ընդհանուր կեդրոնատեղի, Լիօն, Օբէլ—դը—Վիլ փողոց, Թիւ 42

ԼԱ ԲՈՒՎՈՒԱՅԱՆԴԻ նպատակն է 12 տարիէն կրկին դրամագլխի տէր ընել ամէն անոնք որք մանաւոր գումար մը խնայած են, տղայոց օժիտ մը ապահովել, ցկեանս հասոյթ յատկացնել՝ մեծամեծ յաւելումներով են. են.,

Բացարձակ երաշխաւորութիւն՝ Ընկերութեան անդամոց դրամագլուխները Պետական արժեթղթի վերածուած։

Արժեթղթերն ի պահ դրուած են Պանք տը Ֆրանսի մէջ, ընդ միայն հսկողութեամբ Ընկերութեան անդամոց, ի ձեռն յատուկ յանձնաժողովոյ, նշանակեալ առեւտրական նախարարին եւ Պետական ելեւմտից վերատեսուչներուն կողմէ։

Անդամ կ'ըլլան ամսական 5 ֆրանքէ սկսեալ

Վճարմունք կ'կատարուին տասն տարի միայն։

Թուրքիոյ համար ընդհ. գործակալ Խ. ՖՐԱՆԿԻՒԼՈՖ
Ղալաթա, Չէչէեան Խան, Ա. յարկ.

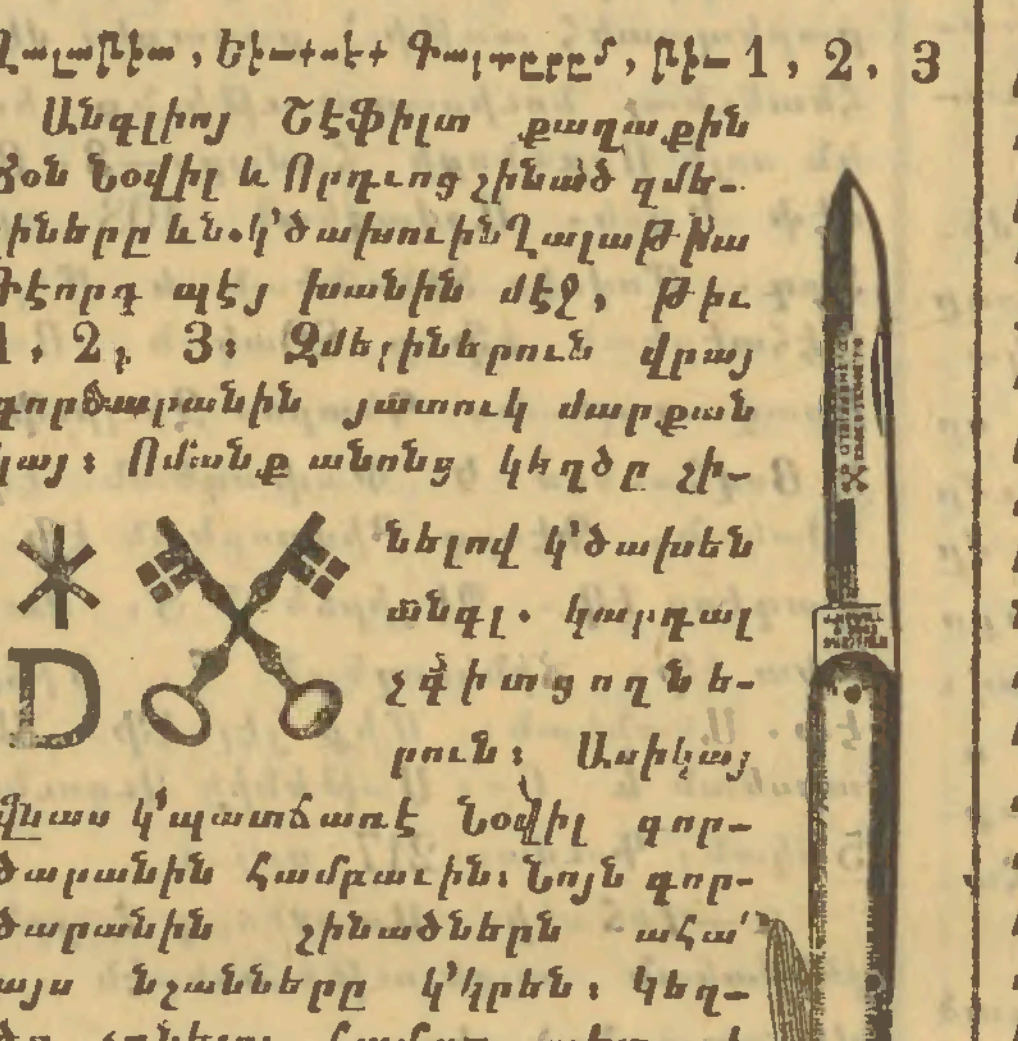
Կ'փնտռուին փորձառու պաշտօնեաներ

ՍԻՏՆԷՅ ՆՈՎԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա, Եէնի Գէօյ Բարուդ, Թիւ 1, 2, 3

Անգլիոյ Շէֆիլտ քաղաքին Ճօն Նովիլ և Որդւոց շինած դանակները և Ն. Կ'ծախուին Ղալաթիա Գէօրդ պէյ խանին մէջ, թիւ 1, 2, 3։ Զմելիներուն վրայ գործարանին յատուկ մարքան կայ։ Ումանք անոնց կեղծը շինելով կ'ծախեն անգլ. կարգալ չգիտցողներուն։ Աւելորդ վնաս կ'պատճառէ Նովիլ գործարանին համբաւին։ Նոյն գործարանին շինածներն անխաբ այս նշանները կ'կրեն։ Կեղծը չգնելու համար, պէտք է փնտռել նոյն նշանները՝ Նովիլի զմելիներուն, մկրատներուն, ածելիներուն, դանակներուն վրայ։—Այս գործարան բացուած է 1700 Ապրիլ 26 ին։

Սիտնէյ Նովիլ և Ընկ. ներկայացուցիչն են Միլնէրի հռչակաւոր Դրամարկղներուն, համակ պողպատեայ, որք կատարելապէս ապահով են հրդեհի և գողի դէմ։ Պաշտօնական վկայագրերով ապացուցեալ է Միլնէրի Դրամարկղներուն այս առաւելութիւնը։

Այս անգլ. Վաճառատան մէջ կը ծախուին նաև ընտիր դգալ, պատառաքաղ, ամէն տեսակ սեղանի սպասք, նաեւ պաֆոնէ սպասք, սոպաներ, ցամաքային և ծովային զօրաց յատուկ Թափծու պիտոյք, ընդօրինակիչ մեքենայք, գրի մեքենայ Րէմինկթօնի, մազի մեքենայ, ջաղացքի փոկերն և պողպատեայ գործիքներ, են. են.։

Հեռաւոր տեղերէ ապսպրանք ընդ փոյթ կ'գործադրուին։

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐ

Անոնք որ պնդութեան (գապզ) նեղութեան են ու չեն փութար դարման մ'ընել, ապահովապէս ինքզինքնին կը թունաւորեն անգիտաբար. որովհետեւ կերակուրները եթէ բնութեան օրէնքին հակառակ, երբեմն ստամոքսին և աղիքներուն մէջ մնալով հոտին, նեխին, փոխանակ մարմնոյն սնունդ մատակարարելու, թունաւոր միքրոպներ կ'արտադրեն որոնք արեան մէջ խառնուելով կամաց կամաց կ'թունաւորեն զայն։ Հետեւաբար արիւնը կ'ապականի և անօրժակի պակաս, գժուարամարսութիւն, ստամոքսի տկարութիւն, գլխացաւ և պտոյտ, մելամաղձութիւն են. առաջ կուգայ յաճախ պնդութիւն ունեցողներուն վրայ։ Բարիքի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Ֆրանք պնդութիւնը, պասուրն և ասոնմէ ծագում առած հիւանդութիւնները հիմնապէս բուժելով, շատ մը վտանգներու առաջքն առնելու նպատակաւ ... է ՏՕՔԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՆ որոնք եթէ կանոնաւորապէս կերպով գործածուին ստամոքսն ու աղիքներն իրենց առողջութիւնը գտնելով կերակուրը դիւրաւ կ'մարսին ու ԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ կ'անհետի։

Տոփ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերը կ'ծախուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 26—17

ՆԱՄԱԿԻ ՓՈՒԼ.— Անոնք որ փոքր գումարներու փոխարէն նամակի փուլ կ'ղրկեն մեզ՝ պէտք է որ ապահովագրեն փուլ պարունակող նամակը։ Այս առթիւ նորէն կ'յիշեցնենք թէ փոքր գումարներու փոխարէն ՆԱՄԱԿԻ ՓՈՒԼ կ'ընդունինք՝ 20 հատ 40նոց փուլը 20 ղշ.ի հաշիւով միայն։

ՕՐ. ԱԶՆԻՒ Ե. ԻՑՆԷՃԵԱՆ

ՀԻՒԱՆԴԱՊԱՀ ԵՒ ՄԱՍԵՕԶ

Զուիցերիոյ Պալ քաղաքին մէջ հաստատուած «Լուիզի Սանիթէր»ի ընծայաւոր

Կ'ծանուցանէ իր ծառայութիւնը մատուցանել անոնց որ կ'կարօտին կարող հիւանդապահի կամ մասեօզի մը։

Բանկալթի, Զայըր փողոց, Թիւ 93, Մատամ Մարի Պըրպօրույի տունը։
25—5 Ա. Ե. ԻՑՆԷՃԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան 7 մէճտ. 6 ամս. 3½. 3 ամս 2 Մ. Կ. Պոլսոյ համար 3 ամս. 36 ղրշ։ Արտասահման 40 Ֆր. 6ամս 20, 3ամս. 10։ Թղթատարի ծախք մեր վրայ, բայց ի Բոսթ Լոքալ։

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

Վիալի գինին որ Քինքինայէ, մսի հիւթէ, ֆօսֆաթ տը չօէ և ջղային ու ոսկրային գրութիւնը զարգացնելու անհրաժեշտ նիւթերէ բաղադրուած կազդուրիչ ըմպելի մ'է. ամէնէն ազդու դեղն է որ կ'բուժէ արեան աղքատութիւնը. դեղնութիւնը, Թոքախտ, ստամոքսի ցաւերը, դժուարամարսութիւնն ու փորձարութիւնը։ Նոր ապաքինողներ, ծերեր, կիներ, տղաքներ, տկար կազմ ունեցողներ և զբաղումի մէջ նիհարցող պաշտօններ՝ գործածելով Վիալի Գինին, նոր ոյժ կստանան։ Կ'ծախուի Կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու դեղարանաց և դեղի մթերանոցներու մէջ։ 53—21

ԼՈԳՈՒՄ ՇԱՔԱՐԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՍԱՐԳԻՍ ԱԼԱՄԵԱՆ

Կ. Պոլիս Եմիշ Իսկելէսի Ճատտէսի Թիւ 57

Ֆընտըգլը, Ֆըստըգլը, պատէմլի, սադըզլը լօգումներ, սուճուգներ եւ չաքարեղէններ արհեստին կատարեալ պահանջումով կ'պատրաստուին այս վաճառատան մէջ։ Գաւառներէ չաքարեղէնի պէտք ունեցողներ և փափկաճաշակ անձինք ամէն կերպով գոհ պիտի մնան այս լօգումի գործարանը դիմելով. Գիներն յոյժ դիւրամատչելի։

Կ'վաճառէ նաեւ Գարագուլագի պաղ ջուր, լիմոնատ, և զանազան ընտիր օշարակներ։

ԼԸ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵԱՆՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿ. ԿԵՆԱՑ ՎՐԱՅ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՓՆՈՐՀՆՈՒԹԻՒՆ Ց'ՆԻՐՈՓԱ

Բարիզ 1 և 3 Լը Բէլթիէ փողոց (Պուլվառ տէ զ'Իթալիէնի անկիւնը)

Զուտ փոխադարձ Ընկ.

Ամբողջ շահերը կ'պատկանին ապահովագրեալներուն։

1900 Յունուար 1ին ամբողջովին իրականացած երաշխաւորութեան պատրաստ գումարն է ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՌ 225 ՄԻԼԻՈՆ Ֆրանք։ Ապահովագրութիւն որ կ'թանի՝ 5,503,000,000 Ֆր.։ Ընկերութեան հիմնուելէն ի վեր՝ 1845՝ ապահովագրեալներու վճարուած է մէկ միլիառ 545 միլիոն։

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ընդհանուր ապահովագիրը [բօլիս] աւելի շատ առանձնաշնորհումներ և առաւելութիւններ կ'ընծայէ ապահովագրելոց քան ուրիշ ընկերութեանց պայմանագրերը։ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ ապահովագիրն առարկելի չէ բնաւ, և յանձնան Թուականէն սկսեալ Կ'երաշխաւորէ արհեստի, բնակութեան և ճամբորդութեան յարակից բոլոր վտանգներն և մահուան ամէն պարագաները, առանց բացառութեան, նոյն իսկ պատերազմի պահուն։ Ապահովագիրն իրաւունք կուտայ տարուէ տարի փոխառութիւններ ընել, որոց գումարը նշանակուած կ'ըլլայ կանխաւ ապահովագրութեան մուրհակին մէջ։ Առաջին տարեվճարէն սկսեալ, ապահովագրուողին համար իրաւունքէ տկրուն չկայ։ Ընդհանուր ապահովագիրը կ'վճարուի ի դէպ մահու, ապահովագրեալ անձին ըրած բոլոր մասնավճարներով, ինչպէս նաև ապահովագրեալ դրամագլխով և հարիւրին չորս երաշխաւորեալ տոկոսով։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՌՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Բնիկ—Պաշտօնեայ
Ա. ՁՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս, Հուիթօլ խան
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ՄՕՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվէրբուլ և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Մարիօդիս	5000	Թէյպըր	3000
Ֆայիւր	4500	Ֆէրօս	3000
Նայզօքրիս	4200	Օսմանլի	3000
Եմէյսիս	3500	Թիպս	2500
Րամսիս	3500	Կասքօնի	1500
Մինիս	3500	Կիէն	1500
Էնիւպիս	3000		

Դիմել առ Ժ. Վ. Ուիթօլ և Ընկ.
Ուիթօլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԲԱԺԱՆՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

«ԲՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

Բիւզանդիոնի Կ. Պոլսոյ համար եռամսեայ բաժանորդագինն է միայն 36 ղրշ. ամսական ճիշտ 12 ղրշ.ի հաշիւով։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ

ՊՍԱԿ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԵԱՆ

Չ.

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՄԱՆ ՎԷՃԸ

Այս մոլար ընթացքը բաւարար առիթ էր, որ դէմը բողոքողները ժխտեցին Պսակի Ս. խորհուրդն եւ ամուսնութիւնը լոկ մարմնաւոր, եկեղեցու հետ կապ չունեցող իրողութիւն ճանաչեցին, կարծելով թէ այդպէս վերջնական հարուած կ'տան Հռովմէական անկանոնութեանց։ Սակայն դորա հետեւանքը եղաւ ընտանեկան կեանքի անկումն թէ բարոյական ու թէ կրօնական տեսակէտից։ Ըստ որում այսպիսի վարդապետութեամբ նախ ընտանիքը դառնում է եկեղեցու լոյսից դուրս շրջան. երկրորդ, հակառութեան վրայ է հաստատուում, վասն զի ընտանիքը ծնող լինելով եկեղեցու անդամների՝ ինքն Ս. խորհուրդով չէ հիմնուում, մինչդեռ իւր ծնունդը Ս. խորհուրդի վայելող է դառնում. երրորդ՝ սիրոյ գործնական իրականացումը վերանում է, ուստի և հաւատութիւնը մուտիկ ազգականների մէջ անգամ սովորական է դառնում, որ աւերում է ընտանեկան սրբութիւնը. չորրորդ՝ բողոքական եկեղեցին լոկ մարմնական համարելով ամուսնութիւնը, ժխտում է մարդու հոգեոր նշանակութիւնն և առաւելութիւնը, հակառակ Ս. Գրքի վարդապետութեան, ըստ որում մարդ «տաճար Աստուծոյ կենդանւոյ» լինելով՝ սիրոյ ամենասերտ կապի մէջ սոսկ մարմնական է դառնում այդ եկեղեցում։ Եւ վերջապէս, հինգերորդ՝ այդ եկեղեցին բացէ ի բաց հակառակ է ընթանում Ս. Գրքի վարդապետութեան, որ ամուսնական սիրոյ միութիւնը նոյնացնում է Քրիստոսի եւ իւր եկեղեցու միութեան ու նորան համեմատ արժանիքը պարզաբանում (*)։

Հայ. Ս. Եկեղեցին ոչ լոկ արտաքին է համարում ամուսնութիւնն, ոչ մասամբ խոտելի՝ բայց եւ սուրբ խորհուրդ, եւ ոչ էլ հեռացնում է իւրեանից իբրեւ միայն մարմնաւոր դաշնակցութիւն, այլ ճանաչում է թէ մարմնաւոր եւ թէ հոգեւոր միութիւն ու սիրոյ իրականացումն, որ Աստուծոյ հաճելի մի կարգ է ժողովուրդի եւ նոյն իսկ եկեղեցու սպասաւորների մէջ։ Ինչպէս որ չկայ նորա մէջ լոկ մարմնաւոր ձգտումների յարացոյց, այնպէս էլ նա իւր լուսոյ շրջանում չէ ճանաչում այնպիսի կեանք, որ սոսկ մարմնաւոր լինի եւ միեւնոյն ժամանակ գործօն դառնալով Աստուծոյ արքայութեան իրականացման, իւր Ս. խորհրդակատարութեամբ չը հիմնուի եւ աճելով զարգանայ։ Այն՝ որի արդիւնքն ու գործունէութիւնը Աստուծոյ արքայութեան համար են, իւր հիմքն ու բարգաւաճումն էլ պէտք է Աստուծոյ արքայութեան մէջ եւ Աստուծոյ օրհնութեամբ ստանայ։ Ուստի և ընտանիքն էլ իբրեւ այդպիսի մի նշանաւոր գործօն, փառաւոր խորհրդակատարութեամբ է ստանում իւր օրհնութիւնը։

Պսակը կատարուում է Հայ. Ս. եկեղեցում նորա հաւատացեալների վրայ և նորա քահանայի, եպիսկոպոսի եւ կաթողիկոսի ձեռքով առաւօտուանից մինչեւ կէսօր. բայց ոչ լոյս տէրունական տօներին, պահք ու մեծ պահքին և Զատկից յետոյ մինչեւ Հոգեգալուստ, վասն զի պահքի օրերը աղօթքի և հոգեւոր կարգերով մխիթարելու կամ թէ ապաշխարելու օրեր են, այսինքն «սգոյ և տրտմութեան է և խորհուրդ չարչարանաց Տեառն և ոչ գինարբութեան և ուրախութեան հարսանեաց»։ Իսկ Ցինունդքը և տէրունական տօները ներկայացնում են երկնաւոր փեսայի՝ հարսն եկեղեցու հարսանեաց օրերը հանդիսանալու, որում միանում են հաւատացեալները հրեշտակների հետ։ Ուստի եւ այդ օրերում՝ քանի որ հանդիսանալ կեանքը երկրաւոր ամուսնութիւն չունի՝ արգելուած է «զմարմնական զայս կատարել հարսանիս՝ որ է անմատուոր և ծննդական» եւ սրբին անհնար է երկնաւոր հարսանեաց օրերի շնորհը տարածել երկրաւորի վրայ (*)։

(*).—Ա Կոր. Զ, 19. Գ, 16. 17. Է, 37, Եփ. 22—32. Ա Թես. Դ, 2. Հռմ. Մատթ. Թ, 15. ԻԵ, 1—10. Ղուկ. Ե, 34. Մարկ. Բ, 19. Յովհ. Գ, 29. Յայտ. ԻԲ, 17. եւ այլն։

(*).—Ս. Ներսէս Շնորհալի. Ընդհ. 85—87. Ս. Յովհ. Իմաստ. կան. Գ. Ե.

Քահանայի պարտաւորութիւնն է՝ նախ քննել, որ ամուսնացողները ըստ աւանդնի համապատասխան են Հայ. Ս. Եկեղեցու սկզբանց եւ ապա կանոնաւորապէս պսակ կատարել։

ԱՐՇԱԿ ՏԷՐ ՄԻՔԵԼԵԱՆ
Քահանայական
Նախկին Մայր Աթոռոյ Գէորգեան Ճեմարանի Տեսուչ Թեմական Դպրանոցին Շուշիի։

ՎԵՐՋ

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

(Նուիրատուութիւններ Յունուար ամսոյ)

40ական՝ Մանուկ Միքայէլեան, Մկրտիչ Եպս. Վեհապետեան. Տքդ. Գաբրիէլ պէյ Թաշճեան, Մկրտիչ Նազմաճեան, Միքայէլ Յովհաննէսեան, Մերտիկեօզի վարժարանի աշխատանք 35. 30ական՝ Յովսէփ Յարութիւնեան, Արամ Թիրեաքեան, Միհրան Կէվրէկեան, Օննիկ Իսրայէլեան, Զատըրճեան Եղբարք. 27ական՝ Տքդ. Ճէվահիրճեան, Մեսրովպ Պէյլիկճեան, Տքդ. Ստեփան Յակոբեան, Տքդ. Երուանդ Իւլէմէճեան, Մանուկ Փօչունեան, Թադէոս Մոլլաօղլեան, Արմենակ Փափազեան, Թադէոս Նահապետեան. 20ական՝ Մատթէոս վրդ. Աճեմեան, Յարութիւն Գունտաճեան, Մարտիրոս Էքսէրճեան, Աստուածատուր Գույումճեան, Նշան Ղուկասեան, Գրիգոր Մելիտոսեան, Տքդ. Ստեփան Միսքճեան, կարապետ Պասմաճեան, Միհրան Տէր Աճեմեան, Գալուստ Մէսրոպեան, կարապետ Էքմէքճեան ժամագործ, Տքդ. Տիրան Գաբամաճեան, Մելքոն Միլոեան, Եղբարք Աբրահամեան, Գաբրիէլ և Վահան Պալեան, Բարեսէր ոմն, Եղիա Վէզիրեան, Սահակ Ղազարոսեան, Միքայէլ Մամիկոնեան, Միհրան Միսաքեան, Յակոբ Գուրգէն, Եղբարք Եփրեմեան. Տկն. Ագնիւ Պ. Աստարճեան, Տքդ. Արշակ Գազազեան, Յովհաննէս Սէֆէրեան, Գրիգոր Բէնլիվանեան, Գրիգոր Սէլիմէճեան, Մովսէս պէյ Յակոբովիչ վասն հոգւոյ Քառասունմամեան Փիլիպպոսի, Սարգիս Շամլեան, Բարեսէր ոմն Սուրհանդակ լրագրոյ միջոցաւ, Աբրահամ Շատեան, Տիգրան Սպեչարեան, Երուանդ Բույճեան, Պաղտիկ Նէմրուդ, Տկն. Տիրուհիյա Բաթթիկեան, Տկն. Ազապի Զարփեան, Երուանդ Վարդանեան. 10ական՝ Գէորգ Մագլըմեան, Բարեսէր ոմն։

Ֆիլիպէ բնակեալ Միհրան Տամլամաեան տեղւոյն ազգայիններէն ըստ հետեւեալ ցուցակի 120 պուլկարական արծաթ լէֆ հանգանակելով յղած է Հոգաբարձութեանս, որ բանած է ընթացիկ դրամ 507,50. Աստարճեան Եղբարք, Ալինաք Եղբարք, Ասատիկ Սրապեան, Արտաշէս Պօղոսեան, Անանիկ Ստեփանեան, Գէորգ Թէվէքէլեան, Երուանդ Քիւտեան, Թովմասեան Եղբարք, Լ. և Ա. Ֆնտըգլեան Եղբարք, Խաչիկ Թագւորեան, կարապետ Էգնաեան, կարապետ Հաբենց, Խաչիկ Կարգօֆ, Յովհաննէս Արամեան, Յովհաննէս Գանթարեան, Յակոբ Աղամեան, Միհրան Շիրինեան, Մկրտիչ Բէօլիվանեան, Յովհաննէս Մեսրոպովիչ, Յարութիւն Սիւնկիւմեան, Սարգիս Թէլֆէեան, Միհրան Շամտանճեան, ոմն, Հ. Ա. Սեթեան Եղբարք։ Յուսիկ Ծ. Վ. Խաժերեան կէսվէ, Պըրճըլարի մէջ ի նպաստ Հաստատութեանս 706 ղրշ. 30 փր. հանգանակած է ըստ հետեւեալ ցուցակի. 20ական՝ Յուսիկ Ծ. Վ. Խաժերեան, Մ. Նշան Սօֆեան, Անդրանիկ Տէյիրմէնճեան, կարապետ Շամլեան, Յարութիւն Աղճամեան 11. 10ական՝ Գրիգոր Ասատուրեան, Պօղոս Ասատուրեան, Անդրանիկ Շահպազեան, Մովսէս Աղջարեան, կարապետ Գասպարեան, Զանազաններէ 565 ղրշ. 30 փր.։ Գուրտ Պէլէնի Աջեմյանց կողմէ հանգանակեալ.— Արիստակէս Կուրուչեան 20. 10ական՝ Պատուելի Յակոբ Պեպիկեան, Դաւիթ Պէտոյեան, կարապետ Խաչոեան, Պետրոս Բէջիջեան, Զանազաններէ 220. ընդհ. գումար 19,518.75։

Գուրտ Պէլէնի բարեսէր տիկնանց միջոցաւ տեղւոյն ազգայիններէն հանգանակեալ՝ 2 պարկ (153 քաշ) ձաւար, Կէյվէ Պըրճըլարի բարեսէր ազգայիններէ հանգանակեալ՝ 3 պարկ (139 քաշ) ձաւար, 40 քաշ կորկոտ, 1 հատ ենթարի և 1 շապիկ. Եալօվայի Գօրցի գիւղի բարեսէր ազգայիններէ հանգանակեալ՝ 2 պարկ [114 քաշ] ձաւար և 61 քաշ ձիթապտուղ։ (Շար.)

ԱՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՅ
Կ. Պոլիս, Nº 23, Պապը Ալի Ճատտէսի